

GEVALLEN VAN ALLEDAAGSE WAANZIN

PŘÍBĚHY OBYČEJNÉHO ŠÍLENSTVÍ – PETR ZELENKA – VERTAALD DOOR JIBBE WILLEMS

(Příběhy obyčejného šílenství ging op 16-11-2001 in het Dejvické-theater in Praag in première)

GEVALLEN VAN ALLEDAAGSE WAANZIN

“Most people are in agony, and they are so desperate that they will take a chance on further agony rather than face their present position in life.”

CHARLES BUKOWSKI

Er is maar één oplossing;
je laat je door iemand inpakken
en met de post versturen.

PETER
MOEDER
VADER
SYLVIA
JOERIE
ELLIS
MUG
ANNIE
ALEX
JANNA
ELATAGEPOP / EVA
PETERS BAAS
DANSERES
DEKBED
MAN IN BALLETPUBLIEK
SOLDAAT IN TSJETSJENIË
GASTEN BIJ DE LEZING
STEM UIT DE TELEVISIE
TWEË POSTBODES

Het stuk speelt zich af in het heden

[PETER (36) wordt wakker met een kater. Hij komt langzaam uit bed en raapt zijn broek van de vloer. Die zit vol met bladeren. Hij voelt in zijn zakken en haalt er een pluk vrouwenhaar uit. Hij ruikt eraan en glimlacht. Hij pakt de telefoon en kiest een nummer. Zijn vriend MUG, die ongeveer even oud is, neemt op. Hij is ook net wakker.]

PETER – Hé, met Peter.

MUG – Jij bent vroeg op.

PETER – Nog even over dat haar.

MUG – Welk haar?

PETER – Janna's haar. Wat was daar ook alweer de bedoeling van?

MUG – Echt waar? Heb je het echt afgeknipt?

PETER – Eitje. Ik heb het uit haar borstel getrokken. Je weet toch hoe die vrouwen de smerige gewoonte hebben de helft van hun haar in de borstel te laten zitten? Dat kwam prima uit nu.

MUG – Ik had je gezegd dat je het af moest knippen.

PETER – Ik kijk wel link uit.

MUG – Je moet de haren koken. In melk. Dan laat je ze drogen en verbrand je ze met de bladeren van een appelboom. De as strooi je uit op de plek waar jullie elkaar ontmoet hebben.

PETER – *[twijfelt]* Jaja...

MUG – Wat is er? Denk je dat het niet werkt?

PETER – Jawel hoor... 't is alleen...

MUG – Wil je haar terug of niet?

PETER – Ja, maar niet zo.

MUG – 't Is een beproefde methode, succes gegarandeerd.

PETER – Ik wil dat ze terug komt vanwege mij, niet omdat ik haar haar heb afgeknipt.

MUG – Je moet het binnen vierentwintig uur doen, dus hup, aan de slag.

PETER – Ja.

[Mug hangt op. Peter pakt een pak melk en giet het leeg in een steelpan. Hij stopt de haren erbij en kijkt naar het vreemde mengsel. Dan gaat de telefoon. Het is JANNA. Mooi, energiek, ongeveer 30. We zien haar op een ander gedeelte van het podium aan de telefoon. Alex, haar huidige partner, dribbelt om haar heen.]

JANNA – Peter?

PETER – Janna! Ik was je nét aan het...

JANNA – Peter, waar haal je het gore lef vandaan? Hoe kun je zoiets afschuwelijks doen?

PETER – Waar heb je het over?

JANNA – De kinderen hebben je gezien.

PETER – Welke kinderen?

JANNA – Tantes kinderen.

PETER – Welke tante?

JANNA – Alex' tante. Die lagen boven in bed. Ze hebben je met een schaar haar kamer binnen zien gaan om haar haren af te knippen.

[Peter is sprakeloos. Hij haalt handenvol haar uit zijn zakken en ontdoet zich stiekem van het bewijsmateriaal, alsof Janna hem kan zien.]

PETER – Dat zou ik nooit doen.

JANNA – Nee, dat zou jij nooit doen...

PETER – Waarom lieten ze me mijn gang dan gaan? Waarom zijn die etters niet gaan gillen? Normaal gillen ze de hele dag. Waarom hebben ze niemand wakker gemaakt om me tegen te houden?

JANNA – Hoe moet ik dat nou weten? Niet van onderwerp veranderen.

PETER – Waarom heeft Alex me niet tegen gehouden?

JANNA – Je kent Alex toch. Zijn tante staat op de rand van een zenuwinzinking. Ze durft haar huis niet meer uit.

PETER – *Ik* ben mijn huis anders ook al een tijdje niet meer uit geweest.

JANNA – We hebben het nu niet over jou. Zijn tante wil een aanklacht tegen je indienen. Je kan morgen maar beter even langs komen om alles glad te strijken.

[Janna hangt op. Peter ook. Hij kleedt zich aan.]

[*Stemmen buiten beeld, een man en een vrouw maken ruzie.*]

JOERIE – Je moeder is een frigide trut met een klem in d'r kut!

ELLIS – En jouw moeder is een syfilishoer!

JOERIE – Je laat mijn moeder hier buiten! (*etc.*)

[*Peter bonkt op de muur en de stemmen sterven weg. Peter wankelt af.*]

[*Achter het podium klinkt het geluid van een stofzuiger, nogal een vreemd geluid. De deurbel. Mug zet de stofzuiger af en loopt naar de deur om open te doen. Ondertussen ritst hij zijn rits dicht.*]

PETER – Ik heb je toch gezegd dat het allemaal te ingewikkeld was. Ik heb Janna in het donker met de tante verwisseld.

MUG – Dacht je dat Janna haar tante was?

PETER – Zijn tante. Ik was zat. Nuchter was het me nooit gelukt.

MUG – Het is je nu ook niet echt gelukt.

PETER – Het was jouw idee.

MUG – Ik heb je gezegd die wijven uit je kop te zetten.

PETER – Ik wil niet zoals jou eindigen.

MUG – Ik ben niet 'geëindigd'. Met mij gaat het stukken beter dan met jou.

PETER – Jij komt het huis niet eens meer uit.

MUG – Omdat ik geen wijven meer tegen wil komen.

PETER – Dat bedoel ik, jij bent een hopeloos geval. En dat vertelt *mij* wat ik moet doen. Hoe lang zit je hier al opgesloten?

MUG – Sinds Lizzy me verlaten heeft. Ik denk nog wel aan de vrouwtjes, als ik een goede dag heb fantaseer ik zelfs over ze. Maar ik heb er geen een meer gesproken. Ik ben bang dat ze te dichtbij komen. 't Is die lucht die om ze heen hangt, je kan het ruiken. Als je te dichtbij ze komt, dan ga je iets voor ze voelen. En zodra die wijven je te pakken hebben, smijten ze je net zo hard weer weg.

PETER – En hoe doe je het dan met eten?

MUG – Ik heb een poetsvrouw die boodschappen voor me doet. Bij haar is er niets aan de hand, die ruikt alleen naar wc-eend.

PETER – Heb je wat te drinken?

MUG – Pak maar, je weet waar het staat.

[Peter schenkt zichzelf wat in. Hij ziet de stofzuiger.]

PETER – [af] Wat is er met die stofzuiger gebeurd?

MUG – Experimentje.

PETER – [af] Wat dan?

MUG – Met een beetje oefening is het net of je hem in een vrouw steekt.

PETER – [af] Dat meen je niet.

MUG – Of... niet helemaal. Een echt wijfje heeft een wat minder scherp randje. Maar het is beter dan niets.

[Peter komt terug met zijn drankje. Hij heft het glas.]

PETER – Op Janna. Op dat ze bij me terug komt. Ik ga morgen bij d'r langs. Ik moet alleen nog iets verzinnen.

MUG – Er is natuurlijk nog een beproefde methode om een vrouw terug te krijgen.

PETER – Wat dan?

MUG – Je laat je door iemand inpakken en met de post versturen. Een beetje riskant, maar wel zuiver. Geen voodoo of zo.

PETER – Met de post?

MUG – Ja. Aangetekend.

PETER – Aangetekend me reet.

MUG – Je zet jezelf er als afzender op, zodat ze weet dat het van jou komt. Twee dagen in een pakketje, dat overleef je wel. Je hebt natuurlijk een flesje water nodig, en een flesje om in te...

PETER – Heb jij dat gedaan? Je hebt jezelf met de post naar een of andere vrouw gestuurd?

MUG – Een vriend van mij.

PETER – O ja? Welke vriend?

MUG – Die ken je niet.

PETER – Omdat jij geen vrienden hebt.

MUG – Ik zeg het je, succes gegarandeerd. Geen vrouw kan het weerstaan. Een directe aanslag op het hart. Hier. Het hart. Voel je 'm?

PETER – Je hebt jezelf echt opgestuurd. Wie heeft je ingepakt?

MUG – De postbode.

PETER – Waarom heb je het niet aan mij gevraagd?

MUG – Je was er niet. Hoe dan ook, het is gelukt.

PETER – Ik dacht dat al je vriendinnen je gedumpt hadden.

MUG – Dit was een uitzondering. Deze heeft me pas gedumpt toen ze bij me terug was.

PETER – Gelul.

[Peter wil zijn handen wassen, maar de afvoer onder de wasbak is verwijderd.]

PETER – Wat is er met de wasbak gebeurd?

MUG – Experimentje.

PETER – Wat dan?

MUG – Een wasbak biedt ongekennde mogelijkheden.

PETER – Een wasbak?

[Mug kantelt de wasbak zodat de onderkant zichtbaar is.]

PETER – Jezus, Mug! D'r zit allemaal troep in.

MUG – Noem me geen Mug.

PETER – Gadverdamme.

MUG – De afvoer is schoon genoeg, ik spoel 'm iedere ochtend uit.

[Peter staat perplex.]

PETER – Het gaat echt niet goed met jou... Al die... hulpstukken, jezus!

MUG – Wat gebruik jij dan?

PETER – Nou, mijn hand, natuurlijk.

MUG – Da's ook niet erg origineel.

PETER – Ik maak me zorgen om jou.

MUG – Maak je om mij maar geen zorgen. Los jij eerst nou maar je problemen met Janna op, mag je je daarna lekker druk om mij gaan maken.

PETER – Dat ga ik ook doen. Ik ga er morgen heen. Ik moet alleen nog iets verzinnen.

[Mug af. Moeder op. Ze heeft een bloeddrukmeter bij zich.]

MOEDER – Wat hebben we verkeerd gedaan? We hebben je meegenomen naar de kust, we hebben je de beste vitamines gegeven... Je hebt toch nog wel werk hé?

PETER – Ja.

MOEDER – Heb je de knipsels nog gekregen?

PETER – Uhuh.

MOEDER – Wat vind je ervan? Vreselijk hè? 't Is toch vreselijk?

PETER – Mm hm.

MOEDER – Vind je het niet vreselijk? Zo'n vreselijke aardbeving?

PETER – Ja. Vreselijk.

MOEDER – Die arme mensen in Georgië. Dat lijden... Kan het je wel wat schelen?

PETER – Natuurlijk kan het me wat schelen. Waarom blijf je me die knipsels sturen? Ik heb dozen vol.

MOEDER – Ik stuur ze je zodat je kan lezen hoe de wereld werkelijk draait.

PETER – Hou d'r maar mee op mam. Jij koopt altijd dingen voor me, je stuurt me krantenknipsels... Geen idee waar ik ze moet laten. Ik heb zelfs het bed de deur uit moeten doen.

MOEDER – Heb je dat mooie bed van oma verkocht?

PETER – Ik heb het niet verkocht, ik heb het weggegooid.

MOEDER – Weggegooid! Christemeziele, moet je jezelf eens zien. Je bent vijfendertig en je kan niet eens je eigen spullen kopen. Je wil naar niemand luisteren. Je kan nog niet eens een broek kopen. Of schoenen.

PETER – Tuurlijk wel.

MOEDER – Val me niet in de rede! En dan hebben we het nog niet eens over de vrouwen gehad. Ik had het er op de bloedbank nog over met een vriendin van me. Die was helemaal overstuur. Ze was er net achter gekomen dat haar zoon een homoseksueel was. Ze was zo in de war dat ze geeneens bloed kon geven, al d'r rooie bloedcellen naar de gallemeizen. Jij bent toch geen homoseksueel, of wel?

PETER – Nee.

MOEDER – Misschien ben je wel een homoseksueel.

PETER – Nee mam, ik ben geen homo.

MOEDER – Waarom neem je dan nooit eens een meisje mee naar huis?

PETER – Ik ben de ware nog niet tegengekomen.

MOEDER – Neem dan een andere mee, maakt niet uit wie. Het wordt eens tijd.

PETER – Wou je daarom dat ik langs kwam? Om me te vertellen dat ik een vriendin moet nemen?

MOEDER – Ik wilde dat je langs kwam voor je vader. Dat je nog iets aan hem hebt.

PETER – Aan hem hebt?

MOEDER – Hij zal het niet lang meer maken. Hij wordt dement. Ik krijg er geen goed woord meer uit.

[*Vader op.*]

PETER – Gaat het zo slecht met hem?

MOEDER – Ik geef hem nog twee maanden, hooguit [*ze tikt tegen haar voorhoofd*]
Niet tegen hem zeggen.

VADER – Hoe lang geef je me?

MOEDER – Twee maanden, misschien minder.

VADER – Hallo zoon.

PETER – Hallo pa.

[*Vader zet een flesje bier op tafel en verwarmt de hals met zijn handen.*]

MOEDER – [*tegen Peter*] Hij interesseert zich nergens meer voor. Voor het nieuws niet. De aardbeving in Georgië niet. Alleen nog voor de bubbels in zijn bier.

[*Ondertussen neemt vader een flinke slok bier en gaat dan op in een vreemd ritueel. Hij legt zijn handen om de hals en verwarmt zo de lucht binnen de fles. Wanneer de*

lucht uitzet, komen er nog twee of drie schuimbellen uit, die anders in de fles uiteen waren gespat.]

VADER – Ik vind het fascinerend. Als je de lucht in de fles verwarmt, dijt die uit en drukt 'ie nog meer schuimbellen naar buiten.

MOEDER – Dat doe je al veertig jaar.

VADER – Ik vind het nog steeds fascinerend.

MOEDER – [*tegen Peter*] Ik heb hem vannacht in de badkamer betrappt. Met een gloeilamp.

VADER – Ik was benieuwd of ik een gloeilamp in mijn mond kon krijgen.

PETER – En?

VADER – Ik heb het niet geprobeerd. Ik was bang dat ik 'm er niet meer uit zou krijgen.

MOEDER – Hij probeert zijn stem te veranderen. Daarom drinkt hij zoveel bier, hij denkt dat zijn stem daardoor verandert.

VADER – Dat denk ik helemaal niet.

[Moeder neemt haar bloeddruk op.]

MOEDER – [*tegen Peter*] Vorige week was hij mijn naam vergeten. Hij wilde me aan iemand voorstellen, maar hij wist niet meer hoe ik heette. Dus hij noemde me schat. En lieverd. En konijntje. En poepie. Jaha, poepie.

VADER – Poepie niet, dat is te erg, dat zou ik nooit zeggen.

MOEDER – Eerst dacht ik dat het Alzheimer was, maar nu ben ik er van overtuigd dat hij dement is. Dat kan ik aan zijn pupillen zien.

VADER – Ze schijnt in mijn ogen met een zaklamp.

MOEDER – [*trots*] Ik schijn in zijn ogen met een zaklamp. Omdat hij weigert zich te laten onderzoeken.

VADER – Ik ben vorige week geweest. Ze konden niets vinden.

MOEDER – Omdat jij een toneelstukje hebt opgevoerd.

VADER – Dat heb ik niet gedaan.

[Moeder draait zich ineens om naar vader en roept 'boe!'. Hij reageert niet. Ze gaat door of er niets gebeurd is.]

PETER – Mam, heb jij toevallig een pruik?

MOEDER – Een pruik? Maar je was toch geen...

PETER – Laat maar. Ik moest er maar eens vandoor.

[*Moeder pakt hem vast, ze schijnt met een zaklamp in zijn ogen.*]

MOEDER – Het zit in de familie, dementie. Zijn vader had het ook. Je opa trok altijd van die gekke bekken naar je.

VADER – Om hem aan het lachen te krijgen.

MOEDER – Ja, schat. Dat dacht 'ie zelf ook. Tot ze hem op een dag op straat vonden, in zijn lange onderbroek.

VADER – Dat deed hij alleen...

MOEDER – Hebben ze hem wel of niet op straat gevonden in zijn onderbroek?

VADER – Dat deed hij alleen om oma te pesten.

MOEDER – Onzin. [*tegen Peter*] Weet je dat het onmogelijk is om je vader te laten schrikken? Dat is één van de eerste symptomen van dementie. Ik kan hem van achter een deur bespringen, dat heb ik vandaag al twee keer gedaan, en hij verrekt geen spier.

[*Ze roept weer 'boe!'. Geen reactie.*]

MOEDER – Zie je? Hij wil wel schrikken, maar hij kan het niet.

PETER – Ik moet er echt vandoor mam.

MOEDER – Vind je het niet gezellig?

PETER – Jawel hoor.

MOEDER – Blijf dan. Je vindt het toch gezellig?

PETER – Nee, eigenlijk niet.

MOEDER – Dat is jouw schuld. Je kan geen vriendin vinden, je kan niet met mensen omgaan. Je weigert zelfs nog wat tijd door te brengen met je arme oude vader die het niet lang meer zal maken. [*haar stem vol tranen wordt plots doortastender.*] Hij kan niet eens meer normaal bellen. Gisteren liet ik hem een willekeurig nummer bellen...

PETER – Een willekeurig nummer? Waarom?

VADER – We hadden gewed of iemand mijn stem zou herkennen.

MOEDER – Ik dacht dat het hem op zou vrolijken als hij zou weten dat de mensen hem niet vergeten zijn. Van toen hij de bulletins nog deed. Hij was de stem van het scherm, het geluid van een tijdperk...

VADER – Ik wil niet herkend worden.

MOEDER – [*tegen Peter*] Snap jij dat nou?

VADER – Ik bel niemand meer.

MOEDER – Eerst zette hij zijn hakken in het zand, maar toen wist ik hem toch over te halen.

[*Ze spelen de scène na.*]

MOEDER – Bel iemand, wie dan ook, en ik durf te wedden dat je iemand aan de lijn krijgt die je stem herkent.

VADER – Wie dan ook?

MOEDER – Ja

VADER – Waarom zou ik?

MOEDER – Dat je weet hoe de wereld draait.

VADER – Straks denken ze dat ik een hijger ben.

MOEDER – Probeer je d'r maar niet onderuit te wurmen.

VADER – Je maakt een grapje toch?

MOEDER – Ik ben bloedserieus. We wedden erom. Ik wed dat ze je herkennen. In de supermarkt gebeurt het ook altijd. Zodra jij je mond open doet, staat iedereen je aan te gapen.

VADER – En laat je me dan met rust?

MOEDER – Daarna mag je fijn met je belletjes spelen.

[*Vader pakt de telefoon en kiest een willekeurig nummer. Een vrouw neemt op. Vader wil wat zeggen, maar de vrouw, SYLVIA, spreekt eerst. Ze is ongeveer 30, aantrekkelijk, en bijna aan het eind van haar Latijn. Ze denkt dat ze gebeld wordt door de man die haar een paar dagen eerder heeft verlaten.*]

SYLVIA – Martin, ben jij dat? Er is iets vreselijks gebeurd. Joep heeft een ongeluk gehad...

VADER – Joep?

SYLVIA – Onze hond!

[Vader staat met zijn mond vol tanden. Moeder houdt hem hoofdschuddend in de gaten; hij faalt alweer. Moeder geeft tijdens het gesprek steeds commentaar, al kunnen zij en Sylvia elkaar niet horen.]

VADER – Ah ja...

SYLVIA – Ik hoopte al dat je zou bellen. Hoe kan je me zomaar in de steek laten? Ik hou het niet uit zonder jou. Ik bedoel, ik ben zo blij dat je belt. Ik was bang dat ik je stem nooit meer zou horen. Ik dacht dat ik gek werd.

VADER – Ja, nou...

MOEDER – Wat nou ‘ja, nou’?

SYLVIA – Waar ben je?

VADER – Ik ben eh... in een woning.

MOEDER – En? Herkennen ze je stem?

SYLVIA – Je belt bij haar vandaan of niet?

VADER – Bij wie?

SYLVIA – Die vrouw. Je stem klinkt altijd vreemd als je van daar belt. Je moet niet bij haar blijven, ze heeft een slechte invloed op je. Je moet hier zijn, bij mij. Kan je niet even langs komen?

VADER – Dat gaat nu even niet.

MOEDER – Wat gaat nu even niet? Waarom niet?

SYLVIA – Het is zo fijn om je stem te horen.

VADER – Juist.

SYLVIA – Ik hou van je, weet je dat?

VADER – Ja.

MOEDER – [*sarcastisch*] ‘Ja’!

SYLVIA – Ik meen het echt.

VADER – Jaja.

MOEDER – Jajajajaja, zeg dan wat, je zegt helemaal niets.

SYLVIA – Het gaat de laatste tijd niet zo goed met mij. Ik heb mezelf van kant proberen te maken, met pillen. Wist je dat?

VADER – Echt waar?

SYLVIA – Ze hebben mijn maag leeg moeten pompen. En in het ziekenhuis hebben ze al mijn spullen gejat. Ook mijn agenda. Ik heb jouw nummer niet eens meer.

VADER – Ahah.

SYLVIA – Geef me je nummer, alsjeblieft.

VADER – Zeg, ik moest maar eens ophangen.

MOEDER – Ophangen? Je hebt nog niets gezegd!

SYLVIA – Zeg eens iets liefs.

VADER – Ik... ik weet niet wat ik moet zeggen...

SYLVIA – Zeg dat je van me houdt.

MOEDER – Doe je bulletin-stem.

[*stilte*]

SYLVIA – Martin? Ben je daar nog?

VADER – Ja.

SYLVIA – Ik wil dat je zegt dat je van me houdt. Ook als het niet waar is. Ik moet het horen.

MOEDER – Zeg nou eens iets samenhangends.

VADER – Goed. Goed dan. Ik hou van je.

[*Moeders mond valt open.*]

SYLVIA – Ik hou ook van jou.

VADER – Ik moet nu echt...

SYLVIA – Bel me snel weer, alsjeblieft. Beloof je dat?

VADER – Dag.

[*Hij hangt op. Even verroeren hij en moeder geen vin. Dan gaan ze door alsof er niets gebeurd is, al blijft vader aan die andere vrouw denken.*]

MOEDER – Weet je, David, ik denk toch dat het Alzheimer is.

[Moeder af. Vader trekt de telefoon uit het contact en neemt hem mee af.]

[PETERS BAAS komt op. Lang, 40, draagt een pak en een eerlijke uitdrukking op zijn gezicht. Een man met vele verantwoordelijkheden.]

BAAS – Vind u het prettig om hier te werken?

PETER – Ja.

BAAS – En de werktijden komen u goed uit?

PETER – Ja.

BAAS – Kunt u goed met uw collega's opschieten?

PETER – Meestal wel.

BAAS – Mooi. Heel goed. Wat kan ik voor u betekenen?

PETER – Ik zou morgen graag een dag vrij hebben.

BAAS – Om persoonlijke redenen?

PETER – Zo zou je het kunnen noemen.

BAAS – Dan is het goed.

PETER – Dank u.

BAAS – Meneer Brodski... Nu u er toch bent... Ik moet u iets vertellen... Ik val op jonge jongetjes.

PETER – Pardon?

BAAS – Zeven- tot twaalfjarigen, niet ouder. Het zijn die knapperige kontjes van ze, die vind ik onweerstaanbaar.

PETER – Eh...

BAAS - ...en die kleine rimpelpikkies.

PETER – Ik weet niet zo goed wat ik hierop moet zeggen.

BAAS – Ik had al een tijdje mijn vermoedens, maar sinds vorige week weet ik het zeker

PETER – Dat spijt me.

BAAS – Mij ook. Ik zou liever op kleine meisjes vallen. Of op grote mannen. Of zelfs op dikke vrouwen als ik het voor het zeggen had. Maar ik val nu eenmaal op jonge jongetjes. De ergste combinatie.

PETER – Nou...

[Peter staat op en wil vertrekken.]

BAAS – U moet niet denken dat ik ze ergens toe dwing, ik val er alleen op.

PETER – Ik snap het.

BAAS – Ik vond dat u dat moest weten.

PETER – Dank u.

[Peters baas af. MUZIEK.]

[Alex op. Een goed gebouwde, serieus kijkende man van ongeveer 35. Hij brengt stoelen op voor zichzelf en voor Peter. In het begin heeft hij de situatie onder controle, maar het loopt al snel uit de hand.]

ALEX – Ik weet zeker dat we er wel uit komen. We zijn allemaal volwassen mensen. Ga toch zitten.

[Peter gaat zitten.]

ALEX – Kan ik iets voor je inschenken?

PETER – Dubbele whisky.

JANNA – Ik dacht dat je niet meer zou drinken.

ALEX – Laat hem toch Janna.

JANNA – Volgens mij begrijp jij niet hoe ernstig de situatie is.

[Alex gaat de drankjes halen.]

PETER – Zeker wel, daarom moet ik drinken... Ik bied natuurlijk mijn excuses aan. Het spijt me heel erg. Ik was aangeschoten, en... zovoorts enzovoorts. Moet ik mijn excuses niet aan zijn tante aanbieden?

JANNA – Zijn tante komt de deur niet meer uit. Ze heeft zich in de slaapkamer opgesloten en praat niet meer.

PETER – En de kinderen?

ALEX – Die hebben we weg moeten halen.

PETER – Is er iets met ze gebeurd?

ALEX – Slappe lach. Ze bleven erin.

[Alex brengt de drankjes. Peter haalt wat haren uit zijn zak.]

PETER – Ik heb wat haren meegenomen. Misschien kunnen we ze een beetje terugplakken.

JANNA – Zet je me nou in de zeik?

PETER – Of ik regel een pruik.

JANNA – Zijn tante is allergisch voor pruiken!

PETER – Oh. Dat wist ik niet.

JANNA – Ze kan geen synthetische stoffen verdragen. Je zal een speciale pruik moeten laten maken. En ervoor betalen.

PETER – Juist.

ALEX – Ja. En ervoor betalen.

JANNA – En ze wil een openbare verontschuldiging van je.

PETER – Hoe openbaar?

ALEX – Zeer openbaar.

JANNA – Het moet in de krant. Zal niet goedkoop zijn.

PETER – Is goed.

ALEX – We weten niet of je genoeg geld hebt. Zo niet dan kunnen we je wel wat voorschieten.

PETER – Dat zal wel lukken.

ALEX – Want we zijn natuurlijk allemaal volwassen mensen. En we willen ook niet dat je situatie nog verder verslechtert.

PETER – Welke situatie?

[De amateur-psycholoog in Alex wordt wakker.]

ALEX – Je moet jezelf bij de kladden grijpen, Peter. Ik hou je nu al een tijdje in de gaten en het valt me op dat...

PETER – Dat wat?

ALEX – Ik weet het niet.

PETER – Wat weet je niet?

ALEX – Ik weet het echt niet.

JANNA – Kan je nagaan.

ALEX – Kan je ons vertellen waarom je het hebt gedaan?

PETER – [*tegen Janna*] Dat snapt hij toch niet.

JANNA – Waarom zou hij het niet snappen?

PETER – Ik dacht dat ze Janna was.

ALEX – Ik snap het niet. Je dacht dat tante Janna was?

PETER – Ik was mijn gevoel voor richting kwijt. Ik had het haar van Janna nodig.

ALEX – Het haar van Janna?

PETER – Om te koken. In melk.

ALEX – Te koken. In melk.

PETER – En het dan te drogen en te verbranden met...

JANNA – [*tegen Alex*] Mug zeker weer. [*tegen Peter*] Jullie en je zieke rituelen. Jullie hebben een afwijking.

PETER – Hij is jouw neef.

JANNA – En jij hebt een slechte invloed op hem. Gebruikt hij nog steeds die hulpstukken?

PETER – Hulpstukken?

JANNA – Je weet wat ik bedoel.

ALEX – Welke hulpstukken?

JANNA – Laat maar.

PETER – Janna, snap je het dan niet? Ik doe dit allemaal omdat ik je terug wil.

JANNA – Krijgen we dat weer.

PETER – Ik hou van je. Ik mis je. [*tegen Alex*] Dat vind je toch niet erg Alex?

ALEX – Ho es even. Je kan niet zomaar in mijn huis tegen mijn vrouw zeggen dat je haar terug wil.

PETER – Je vrouw?

JANNA – We gaan trouwen.

ALEX – We gaan trouwen.

[*Peter staat perplex.*]

PETER – Jullie?

JANNA – Jep.

PETER – Wanneer?

JANNA – Binnenkort.

PETER – Wie heeft dat bedacht?

JANNA – Maakt het uit? Ik heb het bedacht.

ALEX – Ik dacht dat het mijn idee was.

JANNA – Nee, van mij. Hoe zou het nou jouw idee kunnen zijn?

PETER – Ik snap het al.

JANNA – Wat snap je al? Waarom zou ik niet met hem trouwen? Ik hou van hem, ik vind het fijn om bij hem te zijn.

ALEX – Precies.

PETER – Hij is te saai voor jou. Jij hebt iemand nodig die je uitdaagt.

ALEX – Nou ho ho ho eens even...

PETER – [*tegen Alex*] Dat bedoel ik niet lullig, maar het enige dat jij ooit doet is andere mensen herhalen. Heeft niemand dat ooit tegen je gezegd?

JANNA – Je hoeft hem niet te beledigen

ALEX – Je hoeft me niet te beledigen.

[*Alex realiseert zich zijn herhaling en gaat af.*]

JANNA – [*tegen Peter*] Ik wil een normaal leven. Bij jou had ik altijd het gevoel dat de wereld vol zat met gekken en psychopaten.

PETER – Ik kom gewoon vaak aparte mensen tegen.

JANNA – Niets ‘gewoon’. Jij trekt ze aan omdat je zelf ‘apart’ bent.

[*Janna af. MUZIEK. Peter drinkt en de muziek sterft weg.*]

[*Stemmen buiten beeld – een man en een vrouw maken ruzie.*]

JOERIE – Je moeder is een frigide trut met een klem in d'r kut!

ELLIS – En jouw moeder is een syfilishoer!

JOERIE – Je laat mijn moeder hier buiten! (etc)

[*Peter probeert te horen wat ze zeggen. Wanneer het geluid niet zachter wordt slaat hij op de muur. Stilte. Dan gaat de deurbel. Peter doet open. Het is Ellis (25)*]

ELLIS – Hoi. Ik ben Ellis.

PETER – Peter. Hoi.

ELLIS – Ik hoorde je kloppen. Is er iets aan de hand?

PETER – Ik hoorde lawaai. Ik vroeg me af of alles in orde was.

ELLIS – Ja hoor. We zijn hier net komen wonen, dus we zijn nog bezig met uitpakken. Soms laten we iets vallen.

PETER – Ah ja.

[*Ellis komt binnen en kijkt rond, ze voelt zich thuis.*]

ELLIS – Je ziet er niet zo goed uit. Gaat het wel met je?

PETER – Zo zie ik er altijd uit.

[*Ellis knikt goedkeurend.*]

ELLIS – Met Joerie gaat het ook niet zo goed.

PETER – Wie is Joerie?

ELLIS – Daar woon ik mee samen. Hij is muzikant. Componist. Heb je iets te drinken? Ik pak het zelf wel.

[*Ze gaat naar het keukentje buiten beeld.*]

ELLIS – [af] Zo ziet het er bij ons ook uit. Woon jij met iemand samen?

PETER – Nee.

[Ellis komt terug met een drankje.]

ELLIS – Hij is van slag vanwege de liften.

PETER – Wie?

ELLIS – Joerie. Hij heeft de hotels aangeklaagd. Vanwege zijn muziek. Jarenlang hebben ze zijn muziek overal in dit stomme land als liftmuziek gebruikt. Vooral in hotels. Ken je die ingeblikte muziek in liften? Niemand staat er ooit bij stil dat die ook door iemand is geschreven. En die iemand moet ook betaald krijgen, niet dan?

PETER – Het zal wel.

ELLIS – Hij heeft er nog geen cent van gezien. Dus hij klaagt de hotels aan.

PETER – Luister, Ellis, ik... ik wil even alleen zijn.

ELLIS – Geen probleem.

[Ellis staat op het punt te vertrekken wanneer JOERIE, een man in de 50, binnen komt. Hij draagt de sporen van een wild leven.]

ELLIS – [tegen Joerie] Ik heb hier even wat gedronken.

[Ellis trekt Joerie de kamer binnen.]

ELLIS – Dit is Peter. Peter, Joerie.

PETER – Hoi.

JOERIE – Hoi.

ELLIS – Hij hoorde lawaai. Vroeg zich af of alles in orde was.

JOERIE – Dacht je dat we ruzie hadden?

PETER – Nee...

JOERIE – Ellis en ik geloven niet in geweld.

[Hij knipoogt naar Ellis, Ellis seint dat ze het snapt.]

JOERIE – Overal waar je kijkt in dit land zie je geweld en leugens. Daar willen wij niets mee te maken hebben.

PETER – Dat is mooi.

JOERIE – We kunnen het ook anders doen, ruzie maken bijvoorbeeld, elkaar de huid vol schelden, als een stuk stront behandelen, maar daar hebben wij geen zin in. We kunnen je wel even laten zien hoe we zouden kunnen zijn.

[Opeens, als in een nieuw filmshot, veranderen Ellis en Joerie. Ze beginnen te schelden en met spullen te smijten. Het schelden is eerder gestileerd dan realistisch.]

JOERIE – Jouw broer is een AIDS-doortrokken bruinwerker en een hoerenjong!

ELLIS – En jouw zus heeft een stinkende galkut.

JOERIE – Wat weet jij van mijn zus? *(etc... deze uitwisseling van gestileerde beledigingen – half komisch, half vulgair – kan door de acteurs worden geïmproviseerd.)*

[Joerie grijpt haar bij haar keel. Ellis trapt hem in zijn kruis. En zo gaat het een tijdje door. Opeens, alsof iemand met een toverstokje zwaait, houden ze ermee op en gaan rustig zitten, helemaal lief en aardig.]

JOERIE – Zo zouden we zijn als we in geweld zouden geloven. Maar daar geloven we dus niet in. Biertje?

PETER – Lekker.

JOERIE – Haal eens ‘n biertje voor ons, poesje.

[Ellis gaat bier halen.]

JOERIE – Heeft Ellis al iets gezegd...

PETER – ...over de hotels. Ja.

JOERIE – Ah, ja, dat, ja. Het échte probleem zit ‘m in het copyright. Copyright is een relatief jonge uitvinding, een paar honderd jaar oud op zijn hoogst. Het is in ieder geval niet uitgevonden vóór de boekdrukkunst en ik denk niet dat het nog veel langer zal bestaan.

PETER – Hoe lang geef je het nog?

JOERIE – Hooguit tien jaar. Het is de schuld van het copyright dat de wereld verzuipt in nutteloze rotzooi, alles is maar iemands ‘geestelijke eigendom’. Dankzij ons allerliefste copyright kan iedere middelmatige nietsnut tegenwoordig stinkende schijterijk worden. Of beroemd. Dus iedere eikel poept er maar uit wat er in ‘m op komt. En het ergste is dat al die uitwerpselen worden afgescheiden door mensen die er normaal gesproken niet aan zouden denken creatief te zijn. Omdat ze niets te zeggen hebben. Zoals ik.

Maar dat gaat niet lang meer duren. Die overvloed aan ‘geestelijk eigendom’ valt met geen mogelijkheid te beschermen. Het is duurder om al die kopstront tegen

diefstal te beschermen dan om het uit te schijten. Dus wie wil er nog betalen voor boeken of muziek of films? Jij bent toch niet creatief of zo?

PETER – Nee.

JOERIE – Mooi zo. Je lijkt me het type wel, je hebt interessante ogen. Draag je lenzen?

PETER – Nee.

JOERIE – Mooi zo. Ware kunst komt van god en het is absurd daar een prijs op te zetten. Ik klaag die hotels echt niet aan voor het gebruik van mijn schijtmuziek omdat ik mijn deuntjes zo bijzonder vind. Niet echt wat je goddelijk geïnspireerd noemt. Maar zolang we ons allerliefste copyright nog hebben, wil ik wel dat die strontzakken me betalen als ze mijn schijtmuziek in hun schijtliften draaien.

[Hij is moe van zichzelf. Ellis, die nu een badjas aan heeft, komt op met bier. Ze nemen er alle drie een.]

PETER – Dank je.

ELLIS – *[tegen Joerie]* Heb je het hem al gevraagd?

JOERIE – Ik heb hem over de hotels verteld, poesje.

ELLIS – Dat had ik al gedaan.

[Joerie richt zich tot Peter.]

JOERIE – Dus je snapt mijn ellende met die pishotels. En alsof dat nog niet genoeg is, zit ik thuis met dit kleine poezekutje hier, die droog blijft tussen de pootjes als er niemand toekijkt. Wat vind je me daarvan?

PETER – Ik zou het echt niet weten.

ELLIS – We hebben geprobeerd alleen te vrijen, met z'n tweetjes dus, maar dat ging voor geen meter.

JOERIE – We hebben alles geprobeerd. We dachten dat poesje misschien lesbisch was, wat op zich niet zo erg is, maar ze is het niet.

ELLIS – Ik ben het niet.

JOERIE – En het is nog bést lastig iemand te vinden die toe wil kijken. Je zou denken van niet, maar dat is het wel. Het is retelastig. Heb je wel eens goed in de ogen gekeken van de mensen hier? Nee? Ze zijn dood. Waanzin in de ogen zouden we prima vinden, daar is niets mis mee, met waanzin, maar de mensen hier hebben dode ogen. Ze liggen zo diep in het gezicht als kersen in een klats deeg.

PETER – Wat voor deeg?

JOERIE – Van dat deeg dat rijst en rijst en alles opslokt wat er in valt. Wij zoeken iemand met ogen die niet zijn opgeslokt. Iemand met ogen van voren, waar ze horen, zoals bij jou.

[Ellis kijkt heel diep in Peters ogen. Heel lang. Peter voelt zich ongemakkelijk.]

ELLIS – Ja. Het zijn prachtige ogen.

JOERIE – Is het weer zo ver?

ELLIS – Uhuh.

JOERIE – Gore slet.

ELLIS – Noem me geen slet!

JOERIE – Sorry poes.

[Hij neemt Ellis mee naar de bank, buiten beeld. Aan Peters gezicht te zien, en aan Ellis' gehijg en gekreun te horen, is het duidelijk dat ze aan het neuken zijn. Peter weet niet zo goed hoe hij moet reageren. Hij kijkt weg, maar Ellis begint te schreeuwen.]

ELLIS – Je moet wel kijken klootzak!

[Peter kijkt plichtsgetrouw. Het lijkt, zo klinkt het, te werken. Ze staan weer op. Joerie is bijna te uitgeput om nog te lopen. Hij trekt zijn kleren aan, kucht.]

JOERIE – Dank je. Dat heb je heel goed gedaan.

[Joerie wil Peter geld geven, hij weigert.]

JOERIE – Kom op, neem aan. Het is retelastig iemand te vinden die toe wil kijken, neem dat maar van me aan.

[Peter neemt het geld aan.]

ELLIS – Als je weer eens depressief bent moet je maar aankloppen.

[Terwijl ze weg gaan,]

ELLIS – Hij is goed.

JOERIE – Hij is zeker goed.

[Ellis en Joerie af. Peter staat met het bankbiljet in zijn handen, denkt erover na. Da's ook een manier om geld te verdienen... Dan maakt hij zijn bed op, gemaakt van de dozen waar de krantenknipsels in zitten die zijn moeder hem al zo'n vijftien jaar

stuurt, en gaat liggen om te slapen. Opeens komt zijn dekbed langzaam overeind, uit zichzelf. Peter staart ernaar. Dan rent hij naar de telefoon en kiest een nummer.]

PETER – Janna? Met Peter.

[Janna verschijnt op een ander deel van het podium, half slapend en in haar nachtkurk.]

JANNA – Jij spoort echt niet. Het is drie uur 's nachts!

PETER – Het is mijn dekbed. Mijn dekbed heeft me aangerand. Ik schijt zeven kleuren Janna, ik moet even met iemand praten.

JANNA – Peter, ik wil niet meer dat je ons belt.

PETER – Janna, wacht, ik verzin dit niet. Mijn dekbed probeert me te verkrachten. [...] Ik krijg je niet uit mijn kop, misschien is het daarom. Weet je dat ik serieus overweeg mezelf met de post naar je op te sturen?

JANNA – Met de post?

PETER – Aangetekend.

JANNA – Dat zou ik nou nog eens romantisch vinden. Beter dan dat gedoe met die haren.

PETER – Wil je nog steeds met Alex trouwen?

JANNA – Ja. Welterusten.

PETER – Janna, wacht. Zeg iets liefs tegen me, alsjeblieft.

JANNA – Een andere keer.

PETER – Maar ik heb het nu nodig. Je moet mijn hand vast houden, ik ben bang. Er gebeuren vreemde dingen om me heen.

JANNA – Niet om je heen, Peter, binnen in je. Jij bent het.

PETER – Daar ben ik ook bang voor. Ik ben bang dat ik het ben.

JANNA – Dat zeg ik je toch. Het ligt aan jou. Welterusten.

[Licht aan. Vader op. Hij kijkt rond in zijn zoons appartement.]

VADER – Je woont leuk.

PETER – Mamma zegt dat je de deur niet meer uit komt.

VADER – Klopt. Maar ik moest even weg. Je moeder wordt gek. Ze verplaatst elke dag alle meubels. Is altijd dingen kwijt. Het hele huis is een bende. Ik maak me zorgen om haar. Ze neemt alles zo serieus, maakt zich druk om de hele wereld...

PETER – Ze maakt zich druk om jou. Ze zegt dat je de telefoon hebt verstopt.

VADER – Ja, nou ja... ze maakt zich ook druk om jou.

PETER – Ja, nou ja.

VADER – Hmm.

[Vader heeft een biertje bij zich. Hij maakt het open en neemt een slok, warmt de hals op.]

VADER – Ik wilde je iets vragen. Als je iemand belt, blijft het laatste nummer dat je hebt gekozen dan in de telefoon staan?

PETER – Ligt aan de telefoon.

VADER – Laten we zeggen zo ongeveer als die we thuis hebben.

PETER – Hoe ongeveer?

VADER – Extreem ongeveer.

PETER – Je bedoelt dezelfde.

VADER – Eh, ja.

PETER – Nou ja, als het dezelfde is...

VADER – ...en dat is het, precies dezelfde.

PETER – Voor zover ik weet slaat die telefoon het laatstgekozen nummer op ja. Waarom vraag je dat?

VADER – Oh, ik vroeg het me gewoon af. Je weet hoe handig ik ben met machines.

[Hij neemt een slok van zijn bier.]

PETER – Eigenlijk wilde ik jou ook iets vragen.

VADER – Echt waar?

PETER – Kan een dekbed tot leven komen?

VADER – Niet als het een gewoon dekbed is, nee.

PETER – Dat vermoedde ik al.

[*stilte*]

VADER – En, eh, hoe krijg ik dat laatstgekozen nummer uit de telefoon?

PETER – Er zit een R op, als je daar op drukt wordt je automatisch doorverbonden.

VADER – Ah ja, op de R drukken dus.

PETER – Op de R drukken dus.

VADER – Deze R?

[*Tot Peters verbazing haalt vader de verloren telefoon uit zijn koffertje.*]

VADER – Ik heb hem alleen bij me voor het geval dat.

[*Peter denkt nu echt dat zijn vader doordraait.*]

VADER – Heb jij een aansluiting?

PETER – Je kan mijn telefoon wel gebruiken.

VADER – Het nummer zit hierin.

PETER – Welk nummer?

VADER – Het laatstgekozen nummer. Van iemand die misschien hulp nodig heeft.

[*Peter sluit de telefoon aan. Vader twijfelt, oefent wat hij wil zeggen.*]

VADER – Hallo, u spreekt met Brodski... Hallo, u spreekt met Brodski.

[*Peter kijkt ongelovig toe – zijn vader is overduidelijk gek. Dan drukt vader op R, Sylvia neemt op. Tijdens hun gesprek blijft Peter discreet op de achtergrond. Sylvia is bezig met een kleisculptuur, ze is beeldhouwster.*]

VADER – Hallo. U spreekt met Brodski.

SYLVIA – Hallo.

VADER – Ik heb u een week geleden gesproken.

SYLVIA – Bent u van de verzekering?

VADER – Nee. Ik ben degene waarvan u dacht dat ik iemand anders was.

SYLVIA – Iemand anders?

VADER – Martin.

SYLVIA – Welke Martin?

VADER – Uw Martin. U dacht dat hij belde. Maar ik was het.

[*Sylvia krijgt het door.*]

SYLVIA – En wie bent u?

VADER – Ik. David Brodski.

[*Ze probeert zich hem te herinneren*]

SYLVIA – Was u verkeerd verbonden of iets?

VADER – Zoiets.

SYLVIA – Ah ja. Ik hoorde helemaal niet dat u iemand anders was.

VADER – Ik kreeg er ook geen woord tussen.

[*stilte*]

SYLVIA – En waarom belt u nu?

VADER – Ik wilde zeker weten of het goed met u ging.

SYLVIA – Vergeleken met vorige week bedoelt u?

VADER – Ja.

SYLVIA – Ik had even een crisis. Dat heeft iedereen wel eens.

VADER – U had het over een overdosis.

SYLVIA – Een overdosis? Echt waar?

[*Ze pakt een fles water, neemt een slok en spuugt het over de klei.*]

VADER – Wat was dat?

SYLVIA – Ik maak de klei nat.

VADER – Is er iemand bij u? Stoor ik?

SYLVIA – Nee. Ik ben in een goede bui dus dan werk ik.

VADER – Aha. Dan hang ik maar weer eens op.

SYLVIA – Wacht even... Heb ik gehuild toen u belde?

VADER – Niet echt.

SYLVIA – Ik vond het al zo erg dat ik moest huilen toen Martin belde. Het is maar goed dat u het was. Niet dat ik tegen u had willen huilen...

[*stilte*]

VADER – En de hond?

SYLVIA – Hond?

FATHER – Joep.

SYLVIA – Wat is daarmee?

VADER – Dat moet verschrikkelijk voor u zijn geweest.

SYLVIA – Hoezo?

VADER – Hij heeft toch een ongeluk gehad?

SYLVIA – Heb ik dat gezegd? Dat moet ik verzonnen hebben.

VADER – [*teleurgesteld*] Oh.

SYLVIA – Het spijt me. Ik wilde niet liegen. Ik wilde dat die klootzak medelijden met me had.

VADER – Ah ja. Ik snap het. Nou, ik had medelijden met u.

SYLVIA – U?

VADER – Ja.

SYLVIA – Dat spijt me.

VADER – Hoeft niet. Ik vond het prettig medelijden te hebben.

SYLVIA – Dat is lief van u, om medelijden te hebben.

[*stilte*]

VADER – Nou, ik kan beter ophangen. Ik ben blij dat het goed met u gaat. En met Joep.

SYLVIA – Waarom komt u niet eens langs?

VADER – Dat lijkt me niet zo'n goed idee. Ik moet echt ophangen.

[Vader hangt op, hij trekt de telefoon uit het contact en gaat.]

[Mug en Peter op. Ze kijken naar het dekbed op de vloer, houden afstand.]

MUG – Is dat ‘m?

PETER – Dat is ‘m.

MUG – Wanneer was het?

PETER – Vannacht. Ik dacht dat ik sliep, maar ik was wakker, ik heb nog in mijn wang geknepen. ’t Ging zo’n vijf minuten door. Daarna deed ‘ie niets meer.

MUG – En sindsdien?

PETER – Niets.

MUG – Heeft het iets tegen je gezegd?

PETER – Nee. Het zat alleen een beetje tegen me op te rijden.

MUG – Het lijkt erop dat je een serieus probleem hebt.

PETER – Lijkt me ook.

MUG – Dit soort dingen moet je niet te lichtvaardig opvatten.

PETER – Denk je dat het door de drank komt? Ik heb geen zin om te stoppen met drinken, het is het enige dat me staande houdt

MUG – Het komt omdat je geen vriendin hebt. Daar word je raar van. Ik ken dat. Mijn wasbak heeft ook al naar me geknipoogd.

PETER – Ik heb een vriendin.

MUG – Janna zeker.

PETER – Ja.

MUG – Tuurlijk joh.

PETER – Er zit nog iets. Ik weet het. En zij weet het ook. Wij hebben een verbondenheid.

MUG – Een verbondenheid!

PETER – Ja, het is misschien een geschift soort verbondenheid, of misschien is het ook wel iets anders. Maar ik weet dat ze van me houdt, diep van binnen.

MUG – Ze gaat met Alex trouwen.

PETER – Om mij jaloers te maken. Dat is typisch vrouwen, die doen iets uit wraak en dan is het te laat om het terug te draaien. Hé, je hebt je wasbak weer teruggehangen.

MUG – Ik doe niet meer aan die onzin.

PETER – Dat zuigding zag er anders veelbelovend uit.

MUG – Als je alleen bent kan je alle waanzin rationaliseren. Maar het komt altijd op hetzelfde neer; je hebt een vrouw nodig. Als je een vrouw hebt, leef je in een andere wereld. Je staat in contact met de Schepper.

PETER – Jij staat in contact met de Schepper?

MUG – Annie heeft me gered.

PETER – Wie is Annie?

MUG – Ze is mooi, ze is jong en ze houdt van mij.

PETER – Dat meisje dat je boodschappen doet? Miss wc-eend?

MUG – Het is meer dan dat. Wij zijn de wc-eend voorbij. We wonen samen. Morgen gaan we naar het ballet. Je kan mee als je zin hebt.

PETER – Sinds wanneer vind jij ballet leuk?

MUG – Sinds ik haar ken. Ze legt me alle bewegingen uit; jaloezie, huwelijk, een kind. Ze is heel erg van de kunst. Wij gaan samen naar allerlei dingen. Ik wil zo vaak mogelijk bij haar zijn. Wat het ook kost. Geld speelt geen rol in de liefde. Ik wil niet dat ze ergens gaat poetsen als een of andere poetsvrouw.

PETER – Maar ze is een poetsvrouw.

MUG – Ze is een engel. Ze is briljant, ze is goddelijk. Soms wou ik dat een trein of iets haar benen er af zou rijden, zodat ik haar overal in mijn armen kan rondragen. Goed, béétje obsessief misschien, maar nou en? Ik betaal haar zelfs compensatietoeslag, zodat ze niet bij anderen hoeft te werken. Je hebt er geen idee van hoe duur een goede poetsvrouw is.

[Mug heeft het dekbed opgepakt en speelt ermee, wikkelt het om zijn lijf.]

PETER – Laat mijn dekbed met rust.

[Mug geeft het aan Peter.]

MUG – Ik denk dat je dekbed je iets wil vertellen.

PETER – Wat dan?

MUG – Als ik dekbed zeg, waar komt er dan als eerste in je op?

PETER – Bed?

MUG – Precies.

PETER – Het wil me vertellen dat ik een nieuw bed moet kopen?

MUG – Nee, dat je een goeie beurt nodig hebt. Inpompen, doorsmeren, volspuiten.

[Mug af, Alex op.]

ALEX – Ik wil dat je ons niet meer belt. Het is niet goed voor Janna. Wij hebben een serieuze relatie, snap je dat?

PETER – Janna is te wild voor jou. Je hebt geen idee waar je aan begint.

ALEX – Wij hebben een goede relatie.

PETER – En wij hebben een soort stilzwijgende afspraak. Of misschien is het gewoon een domme gewoonte. Wanneer een van ons iets idioots doet, iets als het haar van je tante afknippen ofzo, doet de ander iets nog veel idioters. Heb je enig idee waar ik het over heb? Zo ging het toen wij samen waren, en zo gaat het nog steeds.

ALEX – Misschien heeft ze het niet verteld, maar het lot heeft ons samen gebracht. Niet zoals bij jullie.

PETER – Er was niets bijzonders aan hoe wij elkaar ontmoet hebben, dat was nou juist het mooie eraan.

ALEX – Ik geloof in die dingen. Ook al zit de wereld vol met gekken zoals jij, soms kom je nog kleine eilandjes van gelukkig toeval tegen. Momenten waarin god ingrijpt in ons leven en ons op het juiste pad zet.

Het was laat op de avond. Ik liep op straat langs een telefooncel toen die opeens begon te rinkelen. Ik heb één tel getwijfeld. Toen nam ik op. Het had iets magisch: de verlaten straat, 's nachts, de telefooncel, en daar binnenin een rinkelende telefoon... En raad eens wie er belde.

PETER – Janna.

ALEX – Hoe wist je dat? Ze was verkeerd verbonden. Toeval. We hebben wat gekletst, koetjes, kalfjes, en toen sloeg er een vonk over.

PETER – Kortsluiting?

ALEX – Een vonk. Ze vroeg of ik zin had in koffie want toevallig, weer zo'n klein gelukkig toeval, woonde ze in de buurt. De voordeur was op slot dus kwam ze naar beneden om me binnen te laten

[Hij geeft Peter de rekening voor de pruik.]

ALEX – Hier is de rekening voor de pruik. [*Peter neemt het aan.*] We hebben het meteen in de lift gedaan.

[*DONKERSLAG. Alex en Peter af. Sylvia op, met een krukje en een homp klei. Ze heeft ook een kleine tafel en een draaistoel bij zich. Vader kijkt naar haar.*]

SYLVIA – Als je het leuk vind kan ik een buste van je kleien. Dan noemen we het: 'Onbekende Belt een Vrouw die op de Rand van een Zenuwzinking Staat.'

VADER – Wat moet ik daarvoor doen?

SYLVIA – Af en toe langs komen. Ligt eraan hoeveel tijd je hebt.

VADER – Oh, ik heb tijd genoeg, zeeën. Maar ik ben een beetje verlegen.

SYLVIA – Je hebt mijn leven gered. Als jij er niet was geweest, was ik nu dood aan een overdosis.

VADER – Mag ik er een nachtje over slapen?

SYLVIA – Ben je bang dat ik gestoord ben? Dat je je inlaat met een of ander hysterisch wijf? Mannen zijn als de dood voor hysterische wijven.

VADER – Ik heb niet zoveel verstand van vrouwen.

SYLVIA – Martin haatte het wanneer ik hysterisch was. Als ik wilde huilen deed ik het snel en stiekem. Op het laatst had ik maar twee minuten nodig voor een lekkere huilbui. Dan ging ik hier zitten en...

[*Opeens barst ze in tranen uit en begint ze te jammeren*]

SYLVIA – Martin, lieve Martin, laat me niet in de steek [*Opeens doet ze weer normaal.*] Zie je. Dat heb ik van Martin geleerd. Maar maak je maar geen zorgen om me hoor, ik ben niet hysterisch.

VADER – Ik maak me zorgen om mezelf. Ik heb Alzheimer... Of misschien ben ik dement, ik weet het niet zeker. Ik heb in ieder geval iets.

[*Sylvia biedt hem een joint aan.*]

SYLVIA – Hier wordt je beter van.

VADER – Is dit het medicijn tegen Alzheimer? Weet je het zeker?

SYLVIA – Tuurlijk.

[*Vader pakt de joint, bekijkt het, ruikt eraan.*]

VADER – Soms probeert mijn vrouw me te laten schrikken, maar het lukt haar niet.

SYLVIA – Wat doet ze dan?

VADER – Nou, soms slaat ze opeens met haar vuist op tafel. Of ze roept ‘boe’. Maar het doet me niets, omdat ik die ziekte heb.

[Hier moet Sylvia om lachen. Dan gaat ze aan de slag met de klei, ze spuugt erop om het zacht te maken. Dit doet ze een paar keer tijdens de scène. Vader ziet mannenkleden over de rugleuning van de stoel hangen.]

VADER – Woon je met iemand samen?

SYLVIA – Nee...

VADER – Dat zijn mannenkleden.

SYLVIA – Van Martin. Ik dacht dat als ik zijn kleden zou dragen dat ik dan op de een of andere manier in zijn huid kon kruipen, om te voelen hoe het is om hem te zijn.

VADER – Echt? En ben je ergens erachter gekomen?

SYLVIA – Ik ben erachter gekomen dat hij niet van me hield.

VADER – Oh. En die jurk met die stippen?

SYLVIA – Die is van mij.

VADER – Hij is mooi. Als ik hem aantrek voel ik misschien hoe het is om jou te zijn.

[Hij draait zijn hoofd om haar aan te kijken. Ze spuugt water in zijn gezicht. Hij schrikt.]

VADER – Jezus!

SYLVIA – Je schrok.

[Ze zet hem weer neer en begint zijn hoofd met een soort tang op te meten.]

SYLVIA – Wat deed je vroeger?

VADER – Voor werk bedoel je?

SYLVIA – Ja.

VADER – Niets om over op te scheppen.

SYLVIA – Kom op, schep op.

VADER – Ik deed de stem van de wekelijkse bulletins. Vooral in de jaren zeventig.

SYLVIA – Weet je er nog een?

VADER – Ach, het gewoonlijke communistische gelul. “Nieuwe combines van Sovjet-makelij hebben weer een recordoogst binnen gehaald.” Dat soort dingen. Je kent het wel.

SYLVIA - [*smekend*] Nee, ken ik niet, ga eens door.

VADER – 't Is nogal gênant. Mijn stem herinnert mensen altijd aan die oude bulletins. Toen ik met pensioen ging heb ik geprobeerd het te veranderen, mijn stem bedoel ik, maar het lukte niet.

SYLVIA – Je hebt een mooie stem.

VADER – Dank je. Dat is lief van je.

[*Sylvia werkt aan haar klei-sculptuur.*]

VADER – Heb je misschien iets te eten?

[*Sylvia geeft hem roomkaas in een tube. Ze kneedt de klei in stilte. Vader kijkt naar haar, ze kijken elkaar aan.*]

VADER – Ik weet nog dat deze kaas in leuke glazen potjes zat. Nu is alles van plastic.

[*Hij heeft moeite met de tube, dan kijkt hij Sylvia weer aan. Maar zij werkt aan zijn nek dus ze wil dat hij de andere kant op kijkt. Dit kleine conflict herhaalt zich nog twee of drie keer.*]

VADER – Glas wordt iets van vroeger. Wijn in kartonnen pakken. Kaviaar in tubes. Kaas in tubes. Melk in plastic zakjes. Niks meer van glas. Wij waren beroemd vanwege ons glas. Glas heeft ons groot gemaakt. Maar nu hebben we een cultuur van plastic en karton. Alleen de gloeilampen zijn nog van glas. Heb je wel eens geprobeerd een gloeilamp in je mond te stoppen? Nee? Ik ook niet. Ik was bang dat ik kramp in mijn kaak zou krijgen en de lamp vast zou komen te zitten.

SYLVIA – Glas is belangrijk voor je hè?

VADER – Weet je nog wat er in 1993 is gebeurd?

SYLVIA – Nee, wat?

VADER – Opeens voerden ze die euroflessen in. Weet je dat niet meer?

SYLVIA – Niet echt.

VADER – Tuurlijk wel. Zomaar, van de ene dag op de andere. De supermarkten wilden de oude bierflesjes niet meer innemen. Iedereen was verbijsterd, niemand had enig idee wat ze met hun lege flessen aan moesten. Dus ze namen ze mee naar hun volkstuintjes. Ze plaveiden er hun paadjes mee, bakenden hun bloemperkjes ermee af, van alles. Sommige mensen sloegen ze kapot. Overal gebroken glas, veel gewonden, het bloed stroomde over de tuinpaadjes. [*hij maakt een gebaar.*]

SYLVIA – Echt waar?

VADER – Twee jaar later was het voorbij.

SYLVIA – Wat was voorbij?

VADER – De eurofles werd uit de handel genomen en de goeie ouwe Tsjechische bierfles kwam terug. Ja, ze zijn toch ook beter, niet dan? Het glas is dikker. En ze liggen lekkerder in de hand.

SYLVIA – Waarom hadden ze die euroflessen dan ingevoerd?

VADER – Het was een truc. Een grote zwendel om de glasproductie op te drijven. Dat deden ze in heel Europa. Toen besepte ik voor het eerst dat er iets mis is.

[*Sylvia begint zacht te snikken.*]

VADER – Sterker nog, dat alles mis is. Vanaf dat moment konden de dingen me steeds minder schelen, ook mijn gezin. Ik raakte vervreemd van de mensen die dicht bij me stonden. Van mijn vrouw. Van Peter. Ik koop ook geen kranten meer.

SYLVIA – [*opeens zakelijk*] Lees jij geen kranten?

VADER – Wat heeft het voor zin? Ze staan allemaal vol met niets. Je kan een krant van voor naar achter lezen en geen haar wijzer zijn.

[*Vader slaat de krant open, slaat pagina's om.*]

VADER – Niets... niets... bla-bla-bla... niets... In de bijlage al helemaal niets. [*Sylvia spuugt*] Ah. Hier staat iets. Over Peter. Dat is mijn zoon. O nee, het gaat niet over hem, hij heeft het geschreven. Hij verontschuldigt zich bij een of andere vrouw omdat hij in haar slaap haar haar heeft afgeknipt.

SYLVIA – Haar haar heeft afgeknipt?

VADER – Staat hier. Hoe vind je die?

SYLVIA – Geweldig!

[*Sylvia kijkt in de krant, en komt zo heel dicht bij vader te zitten. Te dicht. Vader onderbreekt het ongemakkelijke moment door voor te gaan dragen. MUZIEK die doet denken aan jaren '70 nieuwsbulletins. Vader gaat staan op de kleine tafel waar hij op*

zat en begint een oud nieuwsbericht voor te dragen. Sylvia is betoverd. Uiteindelijk begint ze te kleien, zijn profiel.]

VADER – De Secretaris-Generaal van het Centrale Comité van de Communistische Partij van Tsjecho-Slowakije Gustáv Husák, die in Noord Moravië is voor een tweedaags bezoek, is in Ostrava aangekomen. Hij wordt vergezeld door de voorzitter van de Tsjechische Nationale Raad Josef Kempný en de Minister-President van Tsjechië Josef Korčák. In de ochtend bezochten de kameraden de Technoplast staatsfabriek in Chropyně nabij Kroměříž, om de feestelijke opening bij te wonen van een nieuwe uitbreiding van de kunstlederfabriek, waar de welbekende BAREX-lijn wordt geproduceerd. In het BAREX-oppervlakte-afwerkcentrum deelden zij een paar mooie momenten met de arbeiders, toen de miljoenste vierkante meter Technoplast kunstleder van de lopende band kwam gerold.

[De muziek sterft weg. Sylvia applaudisseert, wild enthousiast. Vader schaamt zich. Nu wil hij zich afwenden terwijl zij hem wil aantrekken.]

SYLVIA – Dat was prachtig. Wanneer was dat?

VADER – Vijftien juli 1973.

SYLVIA – Hoe weet je dat nog zo goed?

VADER – Het is op de een of andere manier allemaal in mijn kop blijven hangen.

SYLVIA – Je zou kunnen optreden, op feesten en partijen.

VADER – Dat weet ik niet hoor.

SYLVIA – Het is net poëzie.

VADER – Vind je?

SYLVIA – Mensen hebben een soort nostalgie voor die tijd... een soort warmte... of hoe zeg je dat. Of misschien komt die warmte van jou...

[Vader laat de krant vallen. DONKERSLAG. Versterkte hartslag over de luidspreker, gevolgd door het zelfde geluid live op het podium terwijl Peter zijn bloeddruk meet. Licht op Peter. Moeder op.]

MOEDER – Ik had me ons gezin toch anders voorgesteld. Ik heb altijd gehoopt dat jij in de krant zou komen, maar niet zo. Heb je echt het haar van die vrouw afgeknipt?

PETER – Het was een vergissing.

MOEDER – Ik zou wel eens willen weten wanneer je ons je excuses aan gaat bieden.

PETER – Waarvoor?

MOEDER – Omdat je ons zo teleur hebt gesteld. Of moet ik blij zijn met jouw manier van leven? Wat hebben we verkeerd gedaan? We hebben je meegenomen naar de kust... Hebben je de beste vitamines gegeven... Wat ben je aan het doen?

PETER – Ik meet mijn bloeddruk op.

MOEDER – Je bloeddruk! Heb je iets opgelopen?

PETER – Ik denk dat er iets mis is met me.

MOEDER – Dat zou ik zeggen ja. Maar dat heeft niets met je bloeddruk te maken. Ik heb dit schriftje gevonden thuis. Allemaal namen, in jouw kinderhandschrift, en dat van je vader. Wat heeft dat te betekenen?

[Ze geeft Peter het schrift. Hij bladert er doorheen en glimlacht.]

PETER – Dat zijn de politici die pa en ik dood hebben geschoten.

MOEDER – Welke politici?

PETER – We gingen altijd naar ze zwaaien als ze van het vliegveld kwamen. Wanneer ze dan langs reden schoten we ze dood met onze vingers.

MOEDER – Leuke spelletjes deden jullie.

PETER – Het was geen spelletje. Pa zei dat als we ze allemaal dood zouden schieten, dat alles dan goed zou komen. Ik heb hun namen opgeschreven zodat we niemand twee keer zouden vermoorden.

MOEDER – O Christus op een leien dakje! Ik begrijp soms helemaal niets van jou en je vader. Misschien heb ik jullie wel nooit begrepen. Misschien heb ik het me alleen maar verbeeld. Begrijpen jullie elkaar tenminste wel?

PETER – Ik weet het niet.

MOEDER – Je moet proberen nog iets aan hem te hebben zolang het nog kan. Weet je wat hij gisteren gedaan heeft? Hij heeft mijn kleren aangetrokken. Ik kom in de keuken, zit hij daar. In die ouwe blauwe jurk die ik twintig jaar geleden in Bulgarije heb gekocht. Ik herkende hem niet eens.

[Vader op, in Moeders jurk. Hij ziet er veel beter uit.]

VADER – Boe!

MOEDER – Wie bent u?

VADER – Ik ben het.

MOEDER – Ik herkende je niet. Wat heb je aan?

VADER – Je jurk.

MOEDER – Dat zie ik ook wel. Waarom heb je die in godsnaam aangetrokken?

VADER – Om te voelen hoe het is om jou te zijn. Maar omdat ik je al ken zal het wel niet werken.

MOEDER – Je wil voelen hoe het is om mij te zijn?

VADER – We zijn al veertig jaar samen en nog steeds zijn we vreemden voor elkaar.

MOEDER – Dus je dacht, ik probeer eens iets anders?

VADER – Ja.

MOEDER – Waarom nu zo opeens?

VADER – Weet ik niet.

MOEDER – En? Voel je al iets?

VADER – Ik voel me een beetje... gevangen.

MOEDER – Verassing! Zo voel ik me nou bij jou.

VADER – Zo voel ik me bij jou! Er is iets mis met je, god weet wat... een soort van geestesziekte. Als het Tsjetsjenië niet is, of Georgië, dan is het wel een aardbeving of bloed doneren. Maar je weigert iemand naar je te laten kijken.

MOEDER – Trek het in godsnaam uit. Of wil je zo de straat op?

VADER – Natuurlijk niet, ik ben niet gek. Heb je de krant gelezen? Domme vraag. Peter staat er in.

MOEDER – Sinds wanneer lees jij de krant?

VADER – Hier, ik heb het uitgeknipt. Hij biedt zijn excuses aan een of andere vrouw aan omdat hij haar haar heeft afgeknipt. Ik maak me zorgen om hem. Je moet eens iets met hem gaan doen. Dat zou hem goed doen. Misschien naar de dokter. Met mij wil hij niet gaan, maar jou mag hij wel.

MOEDER – Hij mag jou ook.

VADER – Hoe moet ik dat nou weten, hij is een vreemde voor mij. Het is jouw schuld. Jij bent ook een vreemde voor mij. Wij weten niets van elkaar. Een leven lang samen en nog steeds zijn we vreemden. En dat is jouw schuld.

[Beiden af.]

[MUZIEK. Op een hoger podium verschijnt een danseres. Uit haar bewegingen maken we op dat zij met een partner danst. In het 'publiek', met hun ruggen naar ons toe, zitten Mug, zijn poetsvrouw Annie, Peter en een MAN. Annie geeft enthousiast commentaar alsof ze thuis tv zit te kijken, tot ergernis van de andere toeschouwers. Mug, met zijn arm om Annie, hangt aan haar lippen. Hij is betoverd door het ballet en haar commentaar.]

ANNIE – Zag je dat?

PETER – Ze viel.

ANNIE – Dat is een keerpunt.

PETER – Waarom draait ze zich dan niet gewoon om?

ANNIE – Een keerpunt in het verhaal! *[stilte]* Ik haat het als mensen die er geen verstand van hebben naar het ballet gaan. Iedere beweging betekent iets. *[stilte]* Een ex van me is danser. *[stilte]* Hij heeft me geleerd hoe je dingen kan uitdrukken met je lichaam. *[stilte]*

PETER – Kan je Alzheimer uitdrukken met je lichaam?

ANNIE – Je kan alles uitdrukken met je lichaam.

PETER – Wat drukt ze nu uit?

ANNIE – Ze is ongelukkig. *[stilte]* Haar vriend heeft haar verlaten. *[stilte]* Hij was alcoholist. *[stilte]* Maar ze hield toch van hem.

PETER – Hoe doe je alcoholist?

MUG – Hou toch op.

PETER – Ik vroeg het alleen.

MUG – Sinds wanneer heb jij belangstelling voor ballet?

ANNIE – Nu zegt ze dat haar hart bloedt.

PETER – Hoe doe je hart?

ANNIE – *[vaag gebaar]* Zo.

PETER – Maar zij deed zo...

[Ze beginnen ruzie te maken over balletbewegingen. Een MAN in het publiek houdt het niet meer uit.]

MAN – Moet dat nu?

PETER – Sorry.

[*stilte*]

ANNIE – [*tegen de man*] Hij weet niets van ballet, dus ik leg het hem maar uit. Volgens mij heeft u er wel verstand van, dat zie ik zo, u hebt ook een betere plaats. [*ze klautert naar hem toe, valt bijna in zijn schoot.*] U bent een kenner, geen viespeuk. U doet het toch niet met huishoudelijke hulpmiddelen toch?

MAN – Huishoudelijke wat?

PETER – Waar hebben ze het over?

MUG – Zie je hoe ze alles onder controle heeft? Wat een wijf!

PETER – Ze is die vent aan het versieren.

MUG – Doe niet zo preuts.

PETER – Ze heeft het over jou.

ANNIE – [*wijst naar Mug*] Hij doet het met stofzuigers. Ik maak bij hem schoon, maar ik mag de stofzuiger niet gebruiken omdat hij het daarmee doet.

MAN – Wat vervelend voor u.

ANNIE – Het kan me geen reet schelen. Ik vind het gewoon stom dat je een stofzuiger niet gebruikt om stof mee te zuigen. Heeft u het wel eens met een stofzuiger gedaan?

MAN – Tot nu toe nog niet nee.

ANNIE – Dat komt omdat u een nette man bent, geen viespeuk. U heeft zeker niet toevallig een interieurverzorgster nodig?

MAN – Toevallig niet nee, maar bedankt voor het aanbod.

ANNIE – Ik wil niet opdringerig zijn

[*De man gaat er snel vandoor, gevolgd door Annie en Mug. Peter, alleen nu, probeert de bewegingen van de danseres na te doen. Hij eindigt op de vloer, de lichten gaan aan. Annie en Mug staren naar hem. Verontschuldigend staat Peter op en vertrekt.*]

ANNIE – Leert hij ballet of zo?

MUG – Peter? Nee.

ANNIE – Ik vind hem een beetje vreemd.

MUG – Hij zit in een moeilijke fase. Heeft al tijden geen vrouw gehad. Zo ben ik ook geweest. Dan sloot ik mezelf op in mijn appartement en experimenteerde ik met allerlei huishoudelijke apparatuur. Maar dat heb ik achter me gelaten, dank zij jou.

ANNIE – Je kan zoveel uitdrukken met je lichaam, wist je dat?

MUG – Natuurlijk.

ANNIE – Ken je de oudste dans ter wereld?

MUG – Nee. Laten we naar bed gaan.

ANNIE – Het is een Indianendans. Het werd door de mannen gedanst als hun vrouw ze had verlaten, wat in die tijd betekende dat ze dood was. Er zijn grotschilderingen van.

MUG – Die moeten we eens gaan bezichtigen.

ANNIE – het heet 'De Dans van de Verlaten Indiaan.' Het heeft maar een paar passen.

[Ze doet hem de dans voor.]

ANNIE – Deze beweging betekent hart. Dit is bloed. Als je die na elkaar doet, betekent het dat je hart bloedt.

MUG – Aha. Doe je bloesje maar uit.

[Mug begint zich uit te kleden.]

ANNIE – Wacht even. Dit is 'dood'. Nu jij.

[Ze laat Mug haar na doen. Zijn bewegingen zijn stijf en ongemakkelijk.]

ANNIE – Dit betekent 'ogen'. En dit is 'verblind door tranen.'

MUG – Annie.

ANNIE – Het doel van deze dans was om in tijden van grote wanhoop je waardigheid te behouden.

[Mug volgt haar passen. Hij begint het door te krijgen.]

ANNIE – Dat gaat al beter

[Mug stopt.]

MUG – Waarom leer je me dit?

ANNIE – Omdat ik... morgen niet kom.

MUG – Heb je het druk?

ANNIE – Omdat ik nooit meer kom.

MUG – Hoe bedoel je, nooit meer? En onze toekomst dan? Onze relatie?

ANNIE – Welke relatie?

MUG – Ik hou van jou.

ANNIE – Je gaat met me naar bed en daar betaal je me voor.

MUG – Daar betaal ik je niet voor!

ANNIE – Niet?

MUG – Nee, dat is compensatietoeslag.

ANNIE – Wat is het?

MUG – Zodat je nergens anders schoon hoeft te maken.

ANNIE – Oh [*denkt erover na*] Ik dacht dat het voor de seks was.

MUG – O Jezus! Alsjeblieft, Annie, niet doen. Het is een wonder dat wij samen zijn gekomen, een godgegeven wonder.

ANNIE – Geloof je dat echt?

MUG – Ik weet het zeker. Ik zocht een poetsvrouw en ik kreeg jou. Jij bent een engel, door god gezonden.

[*Annie kan hem niet helemaal volgen.*]

ANNIE – Misschien bel ik je nog wel eens.

MUG – Ja, doe dat. Ja. Wanneer je maar wil, Annie, liefste.

[*Annie kust zijn voorhoofd en gaat. MUZIEK. Mug danst de Dans van de Verlaten Indiaan. Langzaam wordt het een paringsdans voor de wasbak. Hij nadert de wasbak, pakt hem vast en tilt hem van het podium. Stilte. Dan een afschuwelijke schreeuw van pijn. Mug wankelt terug het podium op terwijl hij zijn onderbuik vast grijpt, die onder het bloed zit. Kreunend kruipt hij naar de telefoon en belt.*]

MUG – Peter, je moet komen, ik ga dood.

PETER – Wat is er gebeurd?

MUG – Annie heeft me verlaten.

PETER – Eindelijk. Wees blij dat je van die domme koe af bent.

MUG – Ik wil niet dat je haar zo noemt.

PETER – Zeg, ik ben op het moment even met de burens bezig...

MUG – Flikker op met je burens!

PETER – Hm, ja. Bel me straks maar even terug.

MUG – Dat kan ik niet, ik bloed Peter.

PETER – Nou ja, zolang je niet echt bloedt overleef je het wel.

MUG – Dit is geen metafoor! Ik bloed godverdomme als een rund.

PETER – Wat wil je daar nou mee zeggen?

MUG – Dat ik dood ga! Kom hier, ik moet je iets vertellen.

[Hij hangt op. Peter stormt het appartement binnen en ziet de bloedende Mug.]

PETER – Heeft ze je geprobeerd te vermoorden?

MUG – Nee. Hoezo?

PETER – Waar komt dat bloed dan vandaan?

MUG – Ik deed de Dans van de Verlaten Indiaan.

PETER – Ja...

MUG – En toen brak de wasbak af.

[Peter gaat af en bekijkt de kapotte wasbak.]

PETER – [af] Iemand heeft ermee zitten knoeien.

MUG – Dat zal Annie wel geweest zijn. Ze was niet zo dol op mijn experimenten. Ik denk dat ze jaloers was op de wasbak.

PETER – Heb je een pleister?

MUG – Een pleister! Ik ga dood man, kom hier.

[Peter komt terug met een stuk wasbak.]

MUG – Als zo'n vrouw je verlaat, is het of een engel je verlaat.

PETER – Het was een domme koe.

MUG – Het gaat er niet eens om dat je verlaten wordt, het gaat erom wat god ermee wil zeggen. Het is een teken. God zegt luid en duidelijk: "Ik heb je een kans gegeven en die heb je verneukt. Dus rot maar lekker op."

PETER – Het was een stinkende domme koe.

MUG – "Ik heb je een engel gestuurd. De beste uit mijn stal. En jij hebt het verneukt, dus klaar. Dit was je laatste kans." De ellende van vrouwen is dat god via hen tot ons spreekt. Zij zijn de stem van god.

PETER – Ik heb pleepapier gevonden.

MUG – Als een vrouw je verlaat, dan ben je in ongenade gevallen. Niet dat ik in god geloof. Maar het komt toch hard aan. Zelfs bij stoere kerels, kan je nagaan hoe hard het aankomt bij een slampamper als ik.

[Peter rolt het wc-papier uit om Mugs bloeden te stelpen. Dan ziet hij dat het papier is volgeschreven.]

PETER – Hé, dit is een lijst of zo...

[De lijst is erg lang.]

PETER – Allemaal namen, en dingen, het houdt niet op. Het lijkt wel een gedicht.

MUG – Laat eens zien.

PETER – Het is pure poëzie.

MUG – O, dat. Ik zat me een keer dood te vervelen op de plee en toen heb ik maar een lijst gemaakt van al de dingen die vrouwen naar me hebben gegoid.

[Peter rolt meters papier af.]

PETER – Dit is best een lange lijst.

MUG – Wat dacht jij dan.

PETER – Maar er ontbreekt nog wat.

MUG – Wat dan?

PETER – Heeft er niet iemand ooit een schroevendraaier naar je gegoid?

MUG – Lees door.

PETER – O ja... steeksleutel, schroevendraaier... Maar niet gebruiken dit, het zou zomaar eens een goed gedicht kunnen zijn.

MUG – Laat me maar sterven.

[Peter begint hem naar de deur te slepen.]

MUG – Hé waar denk je dat je mee bezig bent?

PETER – Ik breng je naar het ziekenhuis.

MUG – Ik kan zo niet naar het ziekenhuis.

PETER – Hoe wil je dan gaan? Je bloedt als een gek.

MUG – Ze gaan me uitlachen.

PETER – Nou en?

[Hij verplaatst Mug]

MUG – Jezus wat gênant. Ik zie de krantenkoppen al voor me. MASTRUBATIE MONDT UIT IN BLOEDBAD. Of: JAN M's FATALE RUKJE. Of: Een vijfendertigjarige onanist uit Praag verloor de controle over zijn zelfbevrediging waarna zijn bevlekking een noodlottige wending nam.

PETER – We zeggen ze wel dat je door een glazen deur bent gelopen.

MUG – Mensen die door een glazen deur lopen zien er niet zo uit, die hebben overal wonden. Ik heb eens een kerel gezien die in de kroeg door een glazen deur was gelopen. Die was aan stukken gesneden, zijn armen ook en alles.

PETER – Wat stel je dan voor?

MUG Als je me naar het ziekenhuis wil brengen, moet je me in mijn armen snijden.

PETER – Doe niet zo idioot.

MUG – Ik kan het hebben. Kom op, snij m'n armen open voor ik dood bloed.

[Peter pakt het stuk wasbak vast en buigt zich over Mug, hij twijfelt.]

PETER – Ik kan dit niet. Ik heb zoiets nog nooit gedaan. Ik kan je armen toch niet zomaar open snijden?

MUG – Je moet het voorzichtig doen, alleen de huid een beetje open snijden.

[Peter zet de scherpe punt tegen Mugs vlees en staat op het punt zachtjes te kerven als Janna opkomt. Peter schrikt en snijdt diep in Mugs arm.]

MUG – AU! Shit! Je snijdt mijn arm eraf!

JANNA – Jezus Christus! Is dit weer zo'n ziek ritueel van jullie?

PETER – Hij heeft zich aan de wasbak gesneden.

JANNA – Wat is het toch met jou Mug?

MUG – Noem me geen Mug.

JANNA – Waar heb je je gesneden.

MUG – Vooral in mijn arm.

JANNA – Waarom bloedt je dan uit je buik? Heb je al een ambulance gebeld?

PETER – Nog niet. Hij is bang dat ze hem uitlachen.

JANNA – [*tegen Mug*] Daar ben *jij* bang voor?

MUG – Ik wil niet dat ze op mijn begrafenis zeggen dat ik geschift was.

[*Janna begint de wond van Mug te verbinden.*]

JANNA – [*tegen Peter*] Laat de lift vast komen.

[*Peter gaat. Ze stoppen Mug in de lift.*]

MUG – Ik wil niet dat de mensen denken dat ik voor niets ben gestorven. Wat ga je zeggen op mijn begrafenis?

PETER – Hij ging ten onder aan de vrouwen. Zoals vele mannen voor hem.

JANNA – Alsjeblieft zeg, is een vrouw ooit jouw ondergang geweest?

PETER – Jazeker [*hij bedoelt haar*]

MUG – Eén vrouw heeft me ooit bijna te grazen gehad. [*trekt zijn shirt omhoog.*] Zie je dit litteken? Steekwond.

JANNA – Wat is er met haar gebeurd?

MUG – Die zit vast, de kut.

[*Janna en Peter zitten naast Mug op de vloer van de lift. Janna, gekalmeerd, steekt een sigaret op. Mug balanceert op de rand van bewustzijn, gromt af en toe tussen het gesprek van Janna en Peter door.*]

JANNA – Weet je... dat gedoe met dat dekbed, dat je laatst verzonnen had, dat was best een leuk idee.

PETER – Dat had ik niet verzonnen. Dat was echt.

JANNA – Dat vind ik nou zo leuk aan jou, die gestoorde ideeën van je. [*ze aait hem zachtjes.*] Ik hoop dat we ondanks alles vrienden kunnen blijven.

PETER – Dat is lief van je.

JANNA – Soms denk ik aan toen we nog iets hadden. Zo erg was het toch niet allemaal? Die bezoeken aan je ouders... geeft je moeder nog steeds bloed?

PETER – Ja.

JANNA – Hoe is het met je vader?

PETER – Hij heeft een of andere vrouw ontmoet. Ze kneedt zijn kop uit klei.

JANNA – Ik weet nog hoe hij altijd belletjes uit zijn bierfles probeerde te knijpen. Ik dacht altijd; als hij er nog twee uit krijgt, komt alles goed.

PETER – Je had er drie van moeten maken.

JANNA – Geef me eens een kus.

PETER – Dat lijkt me geen goed idee Janna.

JANNA – Nee?

[*Janna drukt zich tegen hem aan. Ze kussen. Peter verbreekt de kus.*]

PETER – Ik heb besloten dat ik je voor die pruik ga betalen.

JANNA – Dat heeft geen haast.

PETER – Ik heb er nu het geld voor... Ik heb een beetje bijverdiend.

JANNA – Waar?

PETER – Oh... bij de burens.

[*Janna ruikt onraad. Mug blijft af en toe kreunen.*]

JANNA – Hoe bedoel je, bij de burens?

PETER – D'r woont zo'n muzikant naast me. Aardige kerel.

JANNA – En?

PETER – Nou ja... hij woont samen met een meisje, en die heeft iemand nodig die naar ze kijkt als ze het doen.

[*Mug verliest het bewustzijn.*]

JANNA – En wat heb jij daarmee te maken?

PETER – Ik doe het kijken.

JANNA – Daar betalen ze je voor?

PETER – Tja.

JANNA – Kom op, niemand betaalt voor alleen kijken.

PETER – Werk is werk.

JANNA – Zo klinkt het niet.

PETER – Toch is het zo.

[Janna moet hier even over denken.]

JANNA – Jeetje. Ik moet jou ook iets vertellen.

PETER – Ik weet niet of ik het wel wil weten.

[Hij probeert haar weer te zoenen.]

JANNA – Wacht, dit wil je horen. Toen wij uit elkaar gingen, knapte er iets in mij. Of eigenlijk ging ik helemaal door het lint. En toen ben ik een beetje rond gaan neuken.

PETER – Nu weet ik zeker dat ik het niet wil weten.

[Maar, gevangen in de lift moet hij wel luisteren.]

JANNA – Weet je die telefooncel nog, die voor mijn huis staat?

PETER – Onze telefooncel bedoel je?

JANNA – Onze telefooncel, het is een openbare hoor! Ik heb het nummer opgeschreven en toen ben ik elke avond voor het raam gaan staan en iedere keer als er een redelijk uitziende kerel voorbij liep heb ik gebeld.

PETER – Naar die telefooncel?

JANNA – Ja. Meestal namen ze op.

PETER – Tuurlijk.

JANNA – Dat zou jij ook doen. Jij was er ook ingetrapt. Het heeft ook wel iets magisch, vind je niet? Stel je voor; het is donker, een verlaten straat, je loopt langs een telefooncel en plotseling begint 'ie te rinkelen. Dan denk je toch; dit moet een boodschap van Boven zijn.

[Mug jammert zachtjes. Boven een van de telefoons op het podium begint licht te schijnen.]

PETER – Vast wel. En toen?

JANNA – Toen deed ik of ik verkeerd verbonden was. Dat vonden al die kerels natuurlijk vreselijk romantisch. Dan kletsten we een tijdje en vroeg ik ze boven voor een kop koffie. Meestal haalden we de lift niet eens. *[Peter kreunt. Mug ook.]* Sommige kerels hadden me door en gaven me geld, maar de sukkels zijn er volledig ingetrapt.

PETER – Met hoeveel van die kerels...

JANNA – Ongeveer twintig.

PETER – En over wat voor tijdspanne hebben we het hier?

JANNA – Een nogal krappe tijdspanne eigenlijk. Ik had me er zó op verheugd om je dit te vertellen, maar om de een of andere reden ben ik er nooit aan toe gekomen.

PETER – Goed verhaal Janna, mooi verzonnen.

JANNA – Nee hoor.

PETER – Alex heeft me iets heel anders verteld.

JANNA – Alex was één van die sukkels die niets door hadden. Nu ik erover nadenk, hij was de enige sukkel die het niet door had.

PETER – Wil je daarom met hem trouwen? Heb je het hem verteld?

JANNA – Nee.

PETER – Natuurlijk niet. Omdat je het verzonnen hebt.

JANNA – Nee hoor. Zal ik je de sappige details vertellen?

[Mug komt bij, alsof hij geprikkeld is door hun gesprek.]

MUG – Waarom gaat die lift zo langzaam?

PETER – Die gaat niet langzaam, Mug, hij staat stil.

[Peter drukt op een knop en de lift begint te bewegen. MUZIEK.]

DONKERSLAG

PAUZE

[LICHT AAN, Ellis en Joerie. Ellis is in de weer met spullen, misschien is ze aan het inpakken. Ze heeft een spuitfles vast en zwaait ermee in Joeries gezicht.]

ELLIS – Ik snap niet waar jij het gore lef vandaan haalt zo'n smerige streek uit te halen.

JOERIE – Het was de enige verstandige optie.

ELLIS – Verstandig?! Jij vindt het verstandig om na het vonnis op te springen en al die Edelachtbaren met een spuitfles je eigen pis in het gezicht te sproeien?

JOERIE – Dat heet een *sifon*.

ELLIS – Hoe zou je het vinden als iemand dat bij jou zou doen?

JRIR – Maar dat doen ze toch al mijn hele leven lang? Snap dat dan. Iedere dag pist het systeem ons uit duizenden sifons in het gezicht. En wij staan er maar bij en zeggen, goh, het regent, maar straks gaat de zon vast schijnen. Heb je die ogen van de rechter gezien, die waren dood.

ELLIS – Haar ogen waren niet dood.

JOERIE – Niet? Wat waren ze dan?

ELLIS – Vol medeleven.

JOERIE – Dat is me niet opgevallen.

ELLIS – Ze keken allemaal vol medeleven. Toen jij klaar was met je kleine showtje was het een fractie van een seconde doodstil. [Joerie denkt er tevreden aan terug.] Zoals na een ontploffing. En ik keek naar de mensen die je bespoten had, en ik dacht dat ik woede of angst zou zien, maar ik zal alleen medelijden. Ogen vol medelijden. Met mij. Omdat ze wisten dat ik bij jou hoorde.

JOERIE – Je kan die lui toch niet serieus nemen, die zijn niet normaal. Normale vrouwen worden geen rechter of griffier.

ELLIS – Ik wil niet dat mensen medelijden met me hebben omdat ik bij jou hoor.

JOERIE – Je schaamt je toch niet voor me, poesje?

ELLIS – Vandaag wel, ja, voor het eerst.

[Peter op.]

PETER – Ik hoorde lawaai. Dacht dat jullie misschien hulp nodig hadden.

JOERIE – Vandaag niet. We zijn bij de rechtbank geweest.

PETER – Hebben jullie gewonnen?

JOERIE – Ik in ieder geval wel, maar ik spreek voor mezelf geloof ik.

ELLIS – En raad eens hoe hij zijn ‘overwinning’ heeft gevierd? Hij is opgesprongen en heeft het hele Hof ondergespoten met zijn urine. Uit een spuitfles.

JOERIE – Een *sifon*.

ELLIS – Ik ging door de grond. De rechter en al die magistraten in hun nette kleren, de eikenhouten lambrisering... Die hele zaal ademde de plechtige aanwezigheid van de wet.

JOERIE – Ademde wat?

ELLIS – En hij springt op en tovert een spuitfles uit zijn tas.

PETER – Je hebt ballen. Dat zouden er niet veel je nadoen.

JOERIE – Er is niets aan. Je hebt alleen een greintje wanhoop nodig, een beetje pis en een *sifon*.

ELLIS – Ja natuurlijk, de mannetjes zweren weer samen.

JOERIE – Poesje had zo gehoopt dat ik zou winnen.

ELLIS – Ik had gehoopt dat je zou vechten.

JOERIE – Dat heb ik ook gedaan. Dat heb je toch gezien?

ELLIS – Gewapend met een *sifon*? Je had een advocaat in de arm moeten nemen. Je had je zaak voor moeten bereiden. Het enige dat jij hebt voorbereid is dit flesje hier.

JOERIE – Een verrassingsaanval. Guerrilla-tactiek. [*tegen Peter*] Vind jij het lastig om een vrouw te houden?

PETER – Ik heb het één keer geprobeerd. Het is me niet gelukt.

JOERIE – Ik ben een keer een roman gaan schrijven.

ELLIS – Dat heb je me nooit verteld.

JOERIE – Je zou het niet leuk hebben gevonden. ‘Memoires van een guerrilla-veteraan’. Het was ook niet echt een verhaal, meer een lijst. De Dingen Die Mannen Doen Om Een Vrouw Te Houden. Doe jij eigenlijk iets creatiefs...

PETER – Nee.

JOERIE – Mooi zo. Natuurlijk is de beste manier om een vrouw te houden om tegen het systeem te zijn. Maar tegenwoordig werkt dat niet meer. Het werkte prima in de

jaren tachtig, maar tegenwoordig niet meer. Nu bewondert niemand je meer als je een dissident bent. Daarom verlaat poesje me. Ben jij je baantje ook kwijt.

PETER – Maar jullie passen zo goed bij elkaar.

JOERIE – Dank je. Ik heb voor onze relatie mijn schaamte en mijn lichaam opgeofferd. Je hoort me niet klagen hoor; mijn seksleven is een onafhankelijk wezen, dat als een satelliet om me heen draait. Maar dit is ernstig, ik kan het niet hebben dat mijn meisje zich voor me schaamt. Ik weet nog toen vrouwen zich niet voor ons schaamden. We waren dan wel platzak, en wanhopig, maar daar bewonderden ze ons om. Ze stonden ons bij, weer of geen weer, zoals die vuurtorendinges.

ELLIS – Welke vuurtorendinges?

JOERIE – Je weet wel, die vuurtorendinges op de Griekse eilanden, hoe heet het ook alweer. Herinner je je die visser nog? Die had dezelfde ogen als Peter. [*hij breekt.*] Godverdomme poesje, was het dan allemaal zo erg?

ELLIS – Het was fantastisch.

JOERIE – Zie je, daar heb je het al. Vroeger zou een vrouw je niet verlaten vanwege één kleine misstap. Als je de mensen vraagt wat er veranderd is sinds toen, zeggen ze: er zijn meer auto's nu. Reizen is gemakkelijker geworden. Maar het fundamentele verschil is dat vrouwen niet meer geil worden van ons lijden. Laat staan dat het ze bezielt. Misschien was dat wel de enige reden dat we tegen het systeem waren, omdat de vrouwtjes er geil van werden. Waar ligt de grens tussen libido en oppositie? Hoe hou je die twee uit elkaar? Misschien dachten we daarom altijd dat god aan onze kant stond. Misschien verwarden we de geilheid van vrouwen met de zegening van god. Niet dat dat erg is. Een man die verzuipt heeft een strohalm nodig. Hoe dan ook, het belangrijkste is om jezelf te blijven, ook als de vrouwen je erom gaan haten.

[*Ellis vertrekt. Joerie gaat uitgeput zitten.*]

PETER – Die twaalf pagina's... heb je die nog?

JOERIE – Welke twaalf pagina's?

PETER – Over hoe je een vrouw moet houden.

JOERIE – Dat was figuurlijk. Ik heb alleen een paar aantekeningen. De rest moet je zelf maar verzinnen.

[*Joerie maakt aanstalten te vertrekken, dan herinnert hij zich iets.*]

JOERIE – Doe de groeten aan je vader. Aardige man is dat.

PETER – Ken jij mijn vader?

JOERIE – Je hebt zijn ogen. Hij kwam een paar dagen geleden langs, maar je was er niet. En toevallig had poesje d'r zin in, dus... Ach, het doet er ook niet toe. Dag.

[MUZIEK. Peter bladert door de aantekeningen. Mug op met een doorzichtige opblaasbare leunstoel.]

MUG – Weet je nog toen in die lift? Ik heb daar een openbaring gehad.

PETER – Dat was geen openbaring, dat was een coma.

MUG – Nee, dat was een openbaring. God is aan mij verschenen.

PETER – Hoe zag 'ie er uit?

MUG – Als een grote blauwe leunstoel. “Jan,” zei hij – niet Mug, maar Jan, “het verbond tussen man en vrouw is heilig. Ik heb jou geschapen, kleine man. Ik heb jou twee armen gegeven, twee benen, één hoofd en een boel problemen. Maar ik heb je ook het verlangen gegeven om naar iets hogers te streven, iets dat groter is dan jezelf. Stel je hart open.”

PETER – En wat zei jij toen?

MUG – Ik zei goed, doe ik.

PETER – En wat zei hij toen?

MUG – God zei: Ik zal je een engel sturen.

PETER – Niet nog een.

MUG – De beste die ik in voorraad heb. Geen van de andere engelen die ik je gestuurd heb was de ware. Maar nu krijg je een superengel, met echtheidscertificaat. Niet zo'n minimumloon-trut.

PETER – Dus je bent weer aan de vrouw?

MUG – Nou, het is niet echt een vrouw.

PETER – Kom op nou, het is een vrouw of het is geen vrouw. Of is het een kerel?

MUG – Ze is... 't Is meer een...

PETER – Wat?

MUG – 't Is meer een soort van modepop.

PETER – Hoezo een modepop, waar is ze dan?

MUG – Of... een etalagepop. [...] Ze is hier achter. Eva, kom eens hier.

PETER – Wat nou ‘Eva kom eens hier’?

MUG – Ik weet wel dat ze niet echt komt. Het was maar bij wijze van. Wacht, ik haal haar even. Kom maar Eva, Peter is op bezoek.

[Hij haalt de etalagepop, Peter is verbijsterd.]

PETER – Waar heb je die vandaan? Gejat, zeker.

MUG – Gekocht. Ik heb het bonnetje nog.

PETER – Ja, het zal wel. Het ging al niet zo goed met je, Mug, maar nu ben je echt over de rand gedonderd.

MUG – Noem me geen Mug!

PETER – Nu ben je er echt in blijven steken. Een etalagepop, jesus... Dat ding is van plastic. Kan het praten? Kan het lopen? Me reet. En jij zegt; kom eens hier.

MUG – Ik weet dat ze niet leeft. Maar ik kan op haar oefenen, ik bedoel, op haar oefenen om met vrouwen te communiceren.

PETER – Je kan toch op mij oefenen.

MUG – Ik wil niet het risico lopen nog een relatie te verneuken. De wijven begonnen me al een idioot te vinden.

PETER – En nu zullen ze je het toonbeeld van geestelijke gezondheid vinden?

MUG – Ik moet mijn eigenwaarde terug zien te vinden. Eva helpt me daarbij.

PETER – Wil je niet liever iets met een echte vrouw?

MUG – Echte vrouwen zijn me te link.

[Peter onderzoekt de etalagepop. Hij raakt de oorbellen in haar plastic oren aan.]

PETER – Hoe duur waren die?

MUG – Ik bekribbel niet.

PETER – Luister, ik wil hier geen preek afsteken. Ik ben de laatste om te oordelen of om mensen te zeggen hoe ze moeten leven. Maar je moet wel beseffen dat iemand die samen gaat wonen met een etalagepop serieus diep in de stront zit.

MUG – Ik zat al diep in de stront. De afgelopen zeven jaar heb ik achttien vriendinnen gehad. En ik heb stuk voor stuk van ze gehouden. Ze hebben me allemaal verlaten, de meesten binnen drie maanden. Ik ben ze alle achttien trouw geweest, en dat kunnen ze me geen van allen nazeggen.

PETER – Ik weet het. Het leven is niet eerlijk. Je verdient een fantastische vrouw, wij allemaal toch? Maar waar is ze? Misschien vind je haar nooit. Zo gaan die dingen. Dat moet je accepteren, je moet doorploeteren. We moeten ons niet gek laten maken door die wijven.

MUG – Nee, natuurlijk niet. Maar Eva heeft zoveel goede eigenschappen. Ze doet wat ik zeg. Ze is goed in bed. Ze liegt niet. Ze gaat niet vreemd. Ze zeikt niet door over haar problemen. Ze heeft geen 'verleden'. Ze kan me niet vergelijken met andere kerels. En ze kan me niet verlaten.

[Mug denkt na.]

MUG – En het mooiste is; ik hoef haar nergens mee naar toe te nemen.

PETER – Daar heb je een puntje.

[stilte]

MUG – Hoewel... toevallig dacht ik eraan om haar vanavond mee te nemen naar een feestje.

PETER – Waar dacht je aan?

MUG – We zijn al bij elkaar sinds ik uit het ziekenhuis ben gekomen en ik heb haar nog steeds niet mee uit genomen.

PETER – Ik zou het niet doen als ik jou was.

MUG – Niet?

PETER – Ze zouden kunnen denken dat je niet zo lekker in je hoofd bent.

MUG – Waarom dat?

PETER – Normale mensen gaan zelden naar een feestje in het gezelschap van een etalagepop.

MUG – Het kan me geen reet schelen wat normale mensen doen.

[Mug wil de etalagepop terug pakken, maar Peter houdt haar vast.]

Peter – Prima, mij ook niet. Maar je kan haar denk ik toch beter niet mee nemen. Laat haar hier.

MUG – Waarom?

[Peter probeert iets anders.]

PETER – Nou... ze vindt het waarschijnlijk toch maar saai.

[*Mug is verrast.*]

MUG – Hallo, het is een etalagepop, die kunnen niks saai vinden.

PETER – O ja, tuurlijk, stom van me.

MUG – Ik snap het wel. Je bent bang dat ik me belachelijk maak.

PETER – Dat is niet ondenkbaar. Misschien kan ze beter bij mij blijven. Ik pas wel op haar. Je kan langskomen wanneer je wil.

MUG – Waarom zou ik haar bij jou laten?

PETER – Het is maar een idee

MUG – Ik zal erover nadenken.

[*Sylvia op. Ze spreekt een publiek van zo'n tien man toe dat op het podium samen komt.*]

SYLVIA – Hartelijk welkom, dames en heren. Vanavond wil ik u graag voorstellen aan mijn... aan een heel goede vriend van me. Een man die in de jaren zeventig de wekelijkse nieuwsbulletins las, of moet ik zeggen voordroeg, en ze nog steeds allemaal uit zijn hoofd kent. Als ik ernaar luister dan voel ik een innerlijke warmte... of misschien is het de warmte van zijn innerlijk. Dames en heren, David Brodski.

[*Licht op vader. Applaus.*]

VADER – [*tegen Sylvia*] Zal ik die over Noord Moravië doen?

SYLVIA – Doe die van het kunstleder.

VADER – Nee, niet die van het kunstleder. [*tegen de anderen*] Ik heb nog nooit meer dan twee mensen tegelijk toegesproken. En ik heb nooit gedacht dat ik deze woorden ooit buiten de opnamestudio uit zou spreken. Ik schaamde me er nogal voor. Nu schaam ik me weer, maar dat is om iets anders. Dus eigenlijk is er niet veel veranderd. Behalve dat ik nu waarschijnlijk Alzheimer heb. [*Hij ziet Peter en de etalagepop in het publiek.*] Hallo zoon.

PETER – Hallo pa.

[*MUZIEK*]

VADER – De Secretaris-Generaal van het Centrale Comité van de Communistische Partij van Tsjecho-Slowakije Gustáv Husák, die in Noord Moravië is voor een tweedaags bezoek, is in Ostrava aangekomen. Hij wordt vergezeld door de voorzitter van de Tsjechische Nationale Raad Josef Kempný en de Minister-President van Tsjechië Josef Korčák. In de ochtend bezochten de kameraden de Technoplast staatsfabriek in Chropyně nabij Kroměříž, om de feestelijke opening bij te wonen van een nieuwe uitbreiding van de kunstlederfabriek, waar de welbekende BAREX-lijn

wordt geproduceerd. In het BAREX-oppervlakte-afwerkcentrum deelden zij een paar mooie momenten met de arbeiders, toen de miljoenste vierkante meter Technoplast kunstleder van de lopende band kwam gerold.

[Hij stopt. Applaus. Sylvia komt naar hem toe en kust hem op de mond. Hij stelt haar aan Peter voor.]

VADER – Peter, Sylvia. Sylvia, Peter.

SYLVIA – Hoi.

PETER – Hoi.

SYLVIA – Ik zal jullie even alleen laten.

[Ze loopt weg.]

VADER – Ik ben blij dat je er bent. Wil je een biertje?

PETER – Lekker.

VADER – Ik heb zelf een paar flessen meegenomen. Voor de zekerheid. Ik wist niet wat voor soort feestje dit zou worden. Ik ken hier niemand. Sylvia heeft me meegenomen.

PETER – Sylvia.

VADER – Ja, Sylvia.

[Hij biedt Peter een biertje aan, ze gaan zitten.]

PETER – Hoe staat het met die buste van d'r?

VADER – Goed hoor. Bijna klaar.

[stilte]

VADER – Ik ben laatst nog bij je langs geweest, maar je was er niet.

PETER – Je had eerst even moeten bellen.

VADER – Ik wilde je verrassen.

PETER – Ah, ok...

VADER – Gelukkig waren de mensen die naast je wonen thuis.

PETER – Je bedoelt de burenen?

VADER – Die ken je toch?

PETER – Ach... kennen.

VADER – Aardige mensen.

PETER – Heel.

VADER – Als je me iets wilt vertellen, dan kan dat. Dat weet je toch?

PETER – Ja hoor.

VADER – Maar als je me niets wil vertellen, dan hoeft het niet. Dat weet je ook.

PETER – Tuurlijk. En als er iets is dat jij aan mij kwijt wil, kan dat ook.

VADER – Goed.

PETER – Goed.

VADER – Het is vast niet makkelijk voor je.

PETER – Voor jou ook niet.

VADER – Zo is het leven.

PETER – Als ik je ergens mee kan helpen...

VADER – Nou, er is wel iets.

PETER – O? Wat dan?

VADER – Het zit me al een tijdje dwars. Denk jij dat het mogelijk is om een gloeilamp in je mond te krijgen?

PETER – Een gloeilamp?

VADER – Daar ben ik nou al heel lang benieuwd naar.

PETER – Waarom probeer je het niet gewoon?

VADER – Ik ben bang dat ik kramp krijg en dat 'ie vast komt te zitten.

PETER – We kunnen het nu proberen.

VADER – Nee, nu komt niet goed uit.

PETER – Waarom niet?

VADER – Er zijn hier geen gloeilampen.

[Hij kijkt rond en ziet twee gloeilampen.]

VADER – Goed dan. Maar we moeten ze eerst wat af laten koelen.

[Ze staan op, gaan naar de gloeilampen die aan het plafond hangen en schroeven ze los met een zakdoek. Het licht gaat uit. Stilte.]

VADER – Zie jij iets?

PETER – Nee.

VADER – Waar heb ik mijn bier gelaten?

PETER – Hier.

[Het klinken van glazen. Ze beginnen tegelijk te praten, alsof de duisternis ze bevrijd heeft.]

VADER – Die burens van je, geven die je geld?

PETER – Ze ze stonden erop. Hebben ze jou geen geld gegeven?

VADER – Waarom neem je het aan?

PETER – Ik kan er de huur van betalen.

VADER – Je wil toch niet zeggen dat je het vaker doet?

PETER – Nu niet meer.

VADER – En hoe zit het met die haren dan?

PETER – En hoe zit het met die Sylvia dan? Ga je met haar naar bed? Ze is dertig jaar jonger dan jij.

VADER – Dat is platonisch.

PETER – Wat wil je van haar?

VADER – Een buste, alleen een buste.

PETER – En waarom trek je mamma's kleren aan?

VADER – Gewoon om haar te pesten

PETER – Zo gewoon is dat anders niet.

[Vader neemt een flinke slok bier, ze kalmeren.]

VADER – Ach...

PETER – Nou ja...

VADER – Tja... Hoe we leven is onze eigen zaak. Daar kunnen we ook niet veel meer aan veranderen. Maar we moeten geen vreemden van elkaar worden. Daar heeft je moeder gelijk in.

PETER – Zullen we?

VADER – Wat je ook doet, zoon, zorg dat je niet alleen overblijft.

PETER – Een twee drie nu.

[In het donker horen we verschillende gedempte kreunen terwijl ze de gloeilampen in hun mond schuiven.]

[Sylvia op, lichtelijk aangeschoten. Het licht gaat aan en we zien Peter en Vader. Ze hebben allebei hun rug naar haar toe gedraaid.]

SYLVIA – Heb je het een beetje naar je zin? David?

VADER – Hmhmmm.

SYLVIA – Peter?

PETER – Mmmhmm.

SYLVIA – Ja, nou... als je me zoekt, sta ik daar.

[Ze gaat af. Donker. Dan de vlam van Peters aansteker. Hij haalt de gloeilamp uit zijn mond, maar die van zijn vader zit vast. Peter helpt hem door zijn kaakspieren te masseren. Dan bevriezen beide mannen. MUZIEK.]

[Moeder op, in ochtendjas.]

MOEDER – Ik heb gedroomd. Er kwam een soldaat naar me toe. Een Rus. Hij vocht in Tsjetsjenië. Hij raakte gewond en ging dood. Ze hadden hem nog een bloedtransfusie gegeven, maar dat had geen zin. Hij vertelde me dat hij had kunnen blijven leven, maar dat hij is gestorven omdat mijn bloed niet goed genoeg was. Hij zei:

[De soldaat verschijnt boven aan het podium.]

SOLDAAT – Ik ben gestorven omdat je bloed niet goed genoeg was, juffrouw.

MOEDER – Hij zei juffrouw tegen me.

SOLDAAT – Ze hebben het in mijn aders gespoten, maar er zat geen kracht in. Ik werd zwakker, kreeg het vreselijk koud en toen ging ik dood. Dat kwam ik je vertellen.

MOEDER – De droom ging door. Mijn man kwam naar me toe en zei: Ik heb een ander ontmoet. Ze heeft me genezen. Zij heeft me weer tot leven gebracht. De wereld interesseert me weer. Dank zij deze vrouw kan ik zelfs mijn stem weer verdragen.

[Vader is nog steeds op, met de gloeilamp in zijn mond. Sylvia neemt het masseren van zijn gezicht over.]

MOEDER – Maar hij weet niet wat hij nu moet doen. Hij zei dat hij alleen op de R had gedrukt, en nu weet hij het niet meer. Die vrouw heeft hem aangeraden mijn kleren aan te trekken, om te voelen hoe het is om mij te zijn. Dus dat heeft hij gedaan en hij is erachter gekomen dat ik niet zoveel van hem hou als hij dacht. We zijn al veertig jaar samen en ik ben een vreemde voor hem. En hij voor mij. En toen werd ik wakker. BOE!

[Allen af, behalve Peter. Janna op. Ze begint schoon te maken.]

JANNA – Uiteindelijk is het allemaal goed gekomen. Nadat jij haar kapsel had geruïneerd heeft tante besloten haar haren af te scheren, en zo'n kale kop staat haar echt goed. Dus je krijgt het geld van de pruik terug. Ze heeft zelfs een nieuwe vriend opgescharreld. Eindelijk zit ze lekker in haar vel. En jij? Hoe is het met jou, heb jij iemand?

[Janna wil een tapijt in de hoek van de kamer leggen, maar Peter blokkeert haar.]

PETER – Die hoort daar niet.

JANNA – Goed, leg jij hem maar neer dan.

[Peter loopt met het tapijt door de kamer, waardoor Janna kan zien wat hij verborgen hield; de etalagepop.]

JANNA – Wat is dit?

PETER – Een etalagepop.

JANNA – Dat zie ik ook wel. *(Ze vindt de pop verontrustend mooi.)* Hoe kom je eraan?

PETER – Mug heeft 'r hier laten staan.

JANNA – Mug? Wat moet Mug met een etalagepop?

PETER – Weet ik veel. Hij hangt er 's nachts zijn kleren over.

JANNA – Typisch mug om zo'n prachtvrouw als kapstok te gebruiken.

PETER – Tja.

JANNA – En jij? Hang jij jouw kleren er 's nachts ook over?

PETER – Nee, ik pas er alleen op.

[Janna bekijkt de etalagepop wat beter, een beetje onfatsoenlijk zelfs.]

PETER – Hé, laat haar met rust!

JANNA – Het is maar een etalagepop.

PETER – Dan heeft ze nog wel recht op een beetje privacy.

[Janna blijft de pop aaien en porren. Dan grijpt ze in het kruis van de pop en beseft dat daarmee gerommeld is.]

JANNA – Je doet het met haar.

PETER – Alsjeblieft zeg.

JANNA – Viespeuk.

PETER – Kom je daarom langs, om me een viespeuk te noemen?

JANNA – Als je het in een plastic kutje doet, dan ben je een viespeuk.

PETER – Wat kan jou het schelen. Ik doe het met een plastic kutje, jij doet het met Alex.

JANNA – Alex en ik zijn uit elkaar.

PETER – Oh?

JANNA – Ik heb alles opgebiecht. Hoe we elkaar ontmoet hebben... dat die telefooncel helemaal niet zo'n toeval was. Hij trok het zich vreselijk aan en nu zijn we uit elkaar. Daarom ben ik hier.

PETER – Waarom?

JANNA – Omdat ik bij jou wil zijn.

PETER – En die andere twintig kerels dan?

JANNA – Ik heb het allemaal voor jou gedaan.

PETER – Heel ontroerend. *[snotterend]* Hoor je dat, Eva? Ze heeft het allemaal voor mij gedaan.

JANNA – Prima. Ben ik een hoer. Ik ben tenminste geen viespeuk.

PETER – Prima. Ben ik een viespeuk. Ik ben in ieder geval geen hoer.

JANNA – Wat vertellen we de kinderen?

PETER – Welke kinderen?

JANNA – Onze kinderen.

PETER – We hebben geen kinderen.

JANNA – Nee, maar we zouden ze kunnen krijgen. Als het ons lukt om bij elkaar te blijven.

PETER – Maar dat lukt ons niet.

JANNA – Nee? Lukt ons dat niet?

[*Janna af.*]

[*MOEDER op. Ze heeft de kleren van vader aan (corduroy broek, overhemd, etc.) Ze heeft het borstbeeld van vader vast. Ze zet het op de tafel zodat zij en Peter er goed naar kunnen kijken.*]

MOEDER – Ik ga niet zitten kniezen. Het is het einde van de wereld niet. Die dingen gebeuren. Ik kwam je alleen maar zeggen dat je je over mij geen zorgen hoeft te maken.

PETER – Aha.

MOEDER – [*wijst naar het borstbeeld*] Wat vind je ervan? Sprekend je vader, of niet? Knap kind hoor, die... wat was het ook alweer... Sylvia. Ze zou het hele gezin kunnen kleien. Noemen we het 'Het Mislukte Gezin.' Dat bedoel ik niet persoonlijk hoor.

[*Ze knipoogt veelbetekenend. Peter kijkt naar haar kleren.*]

MOEDER – Weet je wat ze me hebben geflikt? Ze hebben mijn bloed geweigerd. Ik kom daar al twintig jaar, zegt zo'n zuster opeens: "U hoeft niet meer te komen, mevrouw Brodski, uw bloed voldoet niet aan de voorwaarden." Dus ik vraag haar of ze wel weet wat er in Tsjetsjenië aan de hand is. Of ze wel zeker weet dat ze mijn bloed daar niet nodig hebben... Jij zou mijn bloed nemen, toch?

PETER – Ik? Waarvoor?

MOEDER – Omdat je mijn zoon bent. Jij kan mijn bloed afnemen en dan sturen we het zelf wel op. Naar iemand die het nodig heeft.

[*Peter staart haar aan.*]

MOEDER – Grapje. Wees maar niet bang. Ik ben niet gek. Ik zal je zeggen waarom ze mijn bloed niet willen: het is vanwege die toestand met je vader. Al m'n rooie bloedcellen naar de gallemiezen. Dat is toch logisch. Zie je wat ik aan heb?

PETER – Dat zijn pappa's kleren.

MOEDER – Dat klopt. Denk je dat ik zo ver heen ben dat ik ze per ongeluk heb aangetrokken?

PETER – Nou...

MOEDER – Ik heb ze expres aangetrokken. Als je iemands kleren aantrekt kan je voelen hoe het is om diegene te zijn. Wist je dat?

PETER – Nee.

MOEDER – Dan weet je het nu. Ik moet erachter zien te komen wat je vader met die Sylvia aan moet. Ik maak me zorgen om hem. Hij heeft nooit een andere vrouw dan ik gehad. Hij is geen andere mensen gewend. Ik weet niet of hij in staat is de juiste beslissing te nemen. Wat zou jij hem aanraden?

PETER – Nou...

MOEDER – Ik heb zijn lange onderbroek ook aan. Zodat er geen blaasontsteking naar binnen schiet.

PETER – Mamma...

MOEDER – Al die jaren samen en ik kan hem niet eens raad geven over zoiets belangrijks. Wat moet ik hem aanraden?

PETER – Pa gaat bij je weg en jij maakt je zorgen over welke raad je hem moet geven? Jij bent ráár mam.

MOEDER – Maar daarom gaat hij bij me weg, omdat ik hem geen raad kan geven.

PETER – Hij gaat bij je weg omdat je niet van hem houdt. Daarom sloeg ons gezin ook nooit ergens op. Omdat de basis altijd 'goede raad' was.

MOEDER – Wat moet de basis van een gezin dan zijn?

PETER – Liefde.

MOEDER – O Here Jezus koekoek! Hoe kan de basis van een gezin nou liefde zijn? Hou jij van mij? Houd je vader van mij? Mannen hebben het altijd maar over liefde, maar jullie hebben er geen idee van. Ja, dat zal je wel cynisch van me vinden, maar ik ben alleen maar praktisch. Voor mij is een gezin altijd de plek geweest waar je heen gaat om te vragen wat je moet doen, als je niet weet waar je heen moet met je leven. En dan zegt je gezin wat je moet doen, daar dient het voor. Herinner je je alle goede raad die je vader en ik je hebben gegeven niet meer?

PETER – Nee.

MOEDER – Nee?

PETER – Nee.

MOEDER – Wat kan je je dan nog wel herinneren?

PETER – Dat we een nogal vreemd gezin waren. Dat er nooit iemand op bezoek kwam, omdat je pa had aangeraden zijn vrienden te dumpen.

MOEDER – Ja, dat heb ik gedaan, ja. Omdat ze alleen maar misbruik van hem maakten.

PETER – Ik weet nog dat hij bang werd van zijn eigen stem, omdat jij hem had aangeraden de nieuwsbulletins in te spreken. Je hebt een eenzame oude man van hem gemaakt en nu wil je de zorgzame, begripvolle vrouw uithangen.

MOEDER – Goed zo, gooi het er maar uit!

PETER – Normale stellen voegen iets aan elkaar toe, maar jullie breken elkaar af.

MOEDER – [*kalm*] Omdat jij nooit van ons gehouden hebt, daarom.

PETER – Ik hield wel van jullie. Maar van jullie apart. Samen zijn jullie dodelijk. En het wordt er niet beter op door pa's kleren aan te trekken. Of door bloed te geven.

MOEDER – Je denkt dat ik doordraai hè?

PETER – Dat zeg ik niet...

MOEDER – Jij bent ook niet echt normaal. Met die vrienden van je... en dat dekbed van je. Het komt allemaal op hetzelfde neer, jij staat op een kruispunt. Op een kruispunt, lieverd, geef het maar toe.

PETER – Goed, prima, dan sta ik op een kruispunt, wat dan nog?

MOEDER – Op een verdomd belangrijk kruispunt.

PETER – En wat zou dat? Sta jij niet op een kruispunt dan?

MOEDER – Maar jij hebt geen idee welke kant je op moet. Jij bent vijfendertig en je hebt geen idee waar je volgend jaar staat, of het jaar daarna. Je hebt geen echte vrienden, alleen dat Mug-figuur, en een grotere puinhoop ben ik nog nooit in mijn leven tegen gekomen, val me niet in de rede! Mug is een ramp. Je hebt geen vriendin, je hebt geen mening, je gelooft nergens in, je drinkt... Je knipt mensen hun haar af en biedt dan je excuses aan. Mensen maken misbruik van je. Omdat je een spons bent, je zuigt alles op. En dat komt door die ogen van je, die heb je van je vader. Die had hetzelfde probleem, mensen namen hem altijd in vertrouwen. Daar

heb ik hem van bevrijd. Anders was hij precies zoals jou terecht gekomen; als een versleten menselijke spons die weigert om zijn oude moedertjes bloed af te nemen als zijn oude moedertje hem daarom vraagt.

[Ze rommelt in de doos met krantenknipsels. Het zijn er echt heel veel.]

MOEDER – En dan die dozen met krantenknipsels, dat zegt ook iets over je, dat kan je van me aannemen.

PETER – Die heb jij me gestuurd.

MOEDER – Onzin. Ik kan er nooit zoveel gestuurd hebben

PETER – Dat heb je anders wel gedaan.

MOEDER – Eén of twee misschien, maar al die andere...

PETER – Eén of twee?

MOEDER – De rest moet je naar jezelf gestuurd hebben lieverd.

PETER – Mamma, echt!

[Moeder beseft dat ze ze misschien echt allemaal heeft gestuurd, in de loop der jaren...]

MOEDER – Waarom heb je ze niet weggegooid?

PETER – Geen idee. Omdat ik een spons ben. Omdat ik drink en de kracht niet heb om ze weg te gooien. Omdat ik geen vriendin heb om me te helpen. Of een moeder die me aanraadt om ze weg te gooien, en waar ik ze heen moet gooien.

[stilte]

MOEDER – Je hebt ze niet weggegooid omdat je ondanks alles van me houdt.

PETER – Nee hoor.

MOEDER – Zeg het maar, je hoeft je er niet voor te schamen, je houdt van me.

PETER – Natuurlijk hou ik van je.

[Stilte. Misschien raken ze elkaar aan. Of ze omhelzen elkaar. Maar moeder verpest de stemming al snel door weer terug te komen op het doneren van bloed.]

MOEDER – Als je echt van me houdt kan je mijn bloed afnemen. Ik heb de spullen meegenomen.

[Peter deinst terug.]

PETER – Zoiets heb ik nog nooit gedaan mama, ik kan toch niet zomaar je bloed afnemen.

MOEDER – Waarom niet? Waar ben je anders goed voor, als je niet eens je moeders bloed af kan tappen.

PETER – Dat vraag je niet van je kind!

MOEDER – Heb je dan niets geleerd op school?

PETER – Welke school?

MOEDER – Hoe moet ik dat nou weten? Het is het enige dat ik van je vraag. Je hoeft alleen wat bloed van je moeder af te nemen. We zeggen het tegen niemand, dan is het ons geheimpje. We verstoppen het en als iemand het ooit nodig heeft... dan hebben we het.

PETER – Maar niemand wil je bloed, dat hebben ze je toch gezegd? Ze willen je bloed niet, en je goede raad ook niet.

MOEDER – Weet je dan niet wat er aan de hand is in Tsjetsjenië?

PETER – Tsjetsjenië?

MOEDER – Ze hebben mijn bloed nodig in Tsjetsjenië!

PETER – Wie gaat jouw bloed naar Tsjetsjenië sturen?

MOEDER – Wij.

PETER – Tuurlijk! Hoe?

MOEDER – Weet ik veel. Gewoon.

PETER – We charteren een vliegtuig naar Tsjetsjenië voor je kostbare halve liter bloed? Of zullen we een taxi pakken.

[De ruzie daalt in. Moeder pakt haar spullen om bloed af te nemen.]

MOEDER – Doe het nou maar.

PETER – Je hebt echt alles bij je.

[Majestueuze MUZIEK terwijl Peter aan de gang gaat om zijn moeders bloed af te nemen.]

MOEDER – Je trilt, heb je een borrel nodig? Zo begint Parkinson. Je hebt toch geen Parkinson?

PETER – Jij hebt geen aderen.

MOEDER – Natuurlijk heb ik wel aderen! Ik heb toch een bloedsomloop.

[Haar woorden worden door de MUZIEK overstemd. Peter neemt zijn moeder bloed af. Dan sleept hij haar af in een doos. DONKERSLAG. Dan; LICHT AAN.]

[Peter verschijnt. Hij heeft een spuit vast die gevuld is met het bloed van zijn moeder. Hij zit naast de etalagepop en spreekt ertegen.]

PETER – Ik heb tegen haar geschreeuwd. Dat was niet aardig, dat weet ik. Maar ze haalde me het bloed onder de nagels vandaan, met dat kruispunt van d'r. Goed, dus ik sta op een kruispunt. Wie staat er nou niet op een kruispunt? Goede raad of liefde, dat hebben we nodig, dat is zeker. Maar: is advies per definitie goed advies, alleen omdat het komt van iemand die van je houdt? Dat is de vraag. Of; kan je goede raad krijgen van iemand die niet van je houdt? Dat is een andere vraag. Allemaal vragen. Hoe dan ook, het belangrijkste is om jezelf te zijn, zelfs als er ooit een dag komt dat vrouwen je erom gaan haten. Het spijt me dat ik je hiermee lastig val.

[Eva, de etalagepop, komt tot leven.]

EVA – Dat is niet erg.

[Het duurt even voordat Peter door heeft dat ze iets gezegd heeft. Hij kijkt naar haar.]

PETER – Zei je iets?

EVA – Ik zei dat het niet erg is.

[Eva staat op, Peter staat perplex.]

PETER – Jij bent een etalagepop.

EVA – Ik ben geen etalagepop.

PETER – Wat moet ik doen?

EVA – Ik weet het niet. Ik ben hier niet voor jou. Ik moet Mug spreken.

PETER – Die heb ik al een tijdje niet gezien.

EVA – Dan ga ik even een ommetje maken. Vind je dat goed?

PETER – Een ommetje?

EVA – Een ommetje.

PETER – Tuurlijk. Maak jij maar een ommetje.

[Eva gaat een ommetje maken, Mug stormt binnen.]

MUG – Waar is ze?

PETER – Wie?

MUG – Eva.

PETER – Een ommetje maken.

MUG – Ik vroeg waar Eva is.

PETER – En ik zei; een ommetje maken.

MUG – Eva is een ommetje maken?

PETER – Yep.

MUG – Janna heeft haar kapot geslagen. Of niet? Ze dacht dat je vreemd ging met Eva en toen heeft ze haar kapot geslagen. Of niet? Dat moet het zijn.

PETER – Dat is het niet.

MUG – Jullie hebben om haar gevochten. Jullie hebben haar in stukken geslagen en toen alle stukjes weggegooid. Heb ik gelijk?

PETER – Nee.

MUG – Waar is ze dan?

PETER – Je luistert niet. Ze is een ommetje maken.

MUG – Als jij gelooft dat Eva een ommetje aan het maken is dan zit je dus echt op een enkeltje gesticht hè.

PETER – Weet je nog wat er met mijn dekbed is gebeurd?

MUG – Uhuh...

PETER – Dat dat tot leven kwam? Dat is ook met Eva gebeurd.

MUG – Mijn Eva?

PETER – Onze Eva... jouw Eva. Het ene moment was ze een etalagepop en het andere moment begon ze te praten en ging ze een ommetje maken.

MUG – Jaja. En wat vond je dekbed daarvan?

PETER – Mijn dekbed?

MUG – Is die ook een ommetje gaan maken? En wilde de stoel nog iets? Nee? Dat is gek, van alles aan de hand en de stoel staat met zijn bek vol tanden.

PETER – Je denkt dat ik gek ben.

MUG – Helemaal niet. Ik ga ook een ommetje maken. Over een uur ben ik terug en moge god je bijstaan als Eva er dan niet is.

PETER – Je mag me niet alleen laten, ik ben in shock.

MUG – Jij bent in shock?! Je zou op haar passen en je weet niet eens waar ze is...

[Eva op. Ze glimlacht naar Mug. Mug herkent haar, maar het duurt even voor hij dit moment als de werkelijkheid accepteert.]

EVA – Hoi.

MUG – Hoi. Ommetje gemaakt?

EVA – Ja.

[Ze komen langzaam naar elkaar toe, kussen elkaar en vertrekken samen.]

[Joerie komt op via een luik in de grond. Hij heeft een ingewikkelde overall aan met overal zakken. Hij haalt een touwladder en ander gerei op en schijnt om zich heen met een zaklamp. Hij vouwt een metalen geval uit en meet het op. Hij richt zijn monoloog tot Peter.]

JOERIE – Heel veel mensen denken heimelijk dat ze gek zijn, terwijl het echte geheim is dat ze volstrekt normaal zijn. Kijk om je heen en je ziet genoeg mensen die zijn doorgedraaid, maar geen van hen is echt waanzinnig. Ik bedoel, je ziet nou nooit eens iemand in zijn ondergoed over straat rennen. Je ziet niemand eens echt lekker van lotje tikken. Zo waar de kortsluiting met twee-twintig in de bol slaat.

Veel mensen willen graag waanzinnig zijn, omdat daar de ware vrijheid ligt. De vrijheid om jezelf te zijn, om volledig eerlijk te zijn. Het addertje is dat de meeste mensen dat niveau nooit bereiken. Mensen zoals ik, bijvoorbeeld.

Ik wou dat ik gek was, dan hoef ik geen verantwoording af te leggen voor wat ik van plan ben. Maar zo werkt het blijkbaar niet. Werkelijke waanzin is net als werkelijke genialiteit. Of als een absoluut gehoor. Ik ga iets waanzinnigs doen, maar ik ben bij mijn volle verstand.

PETER – Wat ga je doen?

JOERIE – Kan ik niet zeggen. De meeste mensen zullen het niet begrijpen. Vrouwen zullen niet van me gaan houden. Ook goed. Ik doe het niet vanwege de vrouwtjes. Ook niet vanwege de mannetjes. Ik doe het omdat ik het recht in eigen hand moet nemen. Ik weet niet eens of god wel aan mijn kant staat.

[Joerie af.]

[Vader op met een telefoon. Hij stopt het in het contact en belt.]

VADER – Peter? Met je vader.

[*Peter neemt op.*]

PETER – Hé pa.

VADER – Ik dacht, ik bel eens.

PETER – Is er iets?

VADER – Nee, alles is in orde.

PETER – Met mamma?

VADER – Nou... niets ernstigs...

PETER – Wat is er gebeurd, gaat alles goed met 'r?

VADER – Ze heeft een soort van ongelukje gehad.

PETER – Ongeluk? Is ze aangereden?

MOEDER – Nee, nee, zo erg is het niet. Ze hebben haar op straat gevonden.

PETER – Heeft ze een hartaanval gehad?

VADER – Nee. Ze maakte een ommetje.

PETER – Een ommetje?

VADER – Ja... in mijn lange onderbroek.

PETER – Is ze gek geworden?

VADER – Nee, nee, ze wilde alleen wat mensen laten schrikken.

PETER – Laten schrikken.

VADER – Door 'boe' te roepen.

PETER – Haar speciale boe?

VADER – Haar speciale boe.

PETER – Ze riep boe naar de mensen op straat?

VADER – Ja, maar daar bel ik niet om. Ik bel omdat ik me afvraag of we niet even bij haar op bezoek moeten.

PETER – Is ze niet thuis?

VADER – Nee.

PETER – Waar is ze?

VADER – In de inrichting.

[Mug op met de stofzuiger, gevolgd door Alex. Mug doet zijn 'hulpmiddelen' weg. Alex is rood aanggelopen en opgewonden. Zo nu en dan ademt hij in een plastic zak.]

ALEX – Ik trek het niet meer. Ik hang al de hele week bij die kut telefooncel rond. Ik kan niet slapen. Ik krijg geen hap door mijn keel. Denken lukt niet meer. D'r duiken steeds dezelfde beelden van Janna in mijn kop op. Ik heb geprobeerd me te bezatten, maar dat helpt niets. Ik wou dat ik die kut telefooncel op kon blazen, maar ik ben niet gestoord genoeg. Misschien komt ze bij me terug als ik dat ding opblaas.

MUG – Ze heeft het je verteld?

ALEX – Ze heeft tegen me gelogen. Maar ik hou nog steeds van haar. Denk je dat ik nog een kans maak?

MUG – Ehm...

ALEX – Zou je een goed woordje voor me kunnen doen? Ik weet dat ik niet aardig over je ben geweest. Dat ik heb gezegd dat je een smeerlap bent en zo, maar ik bedoelde het niet zo. Je kent me toch. Ik herhaal alleen wat anderen zeggen. Ik ben een sukkel.

MUG – Nee joh.

ALEX – Wist je dat ik de enige was die er in is getrapt? Van de twintig! Ik was de enige sukkel die in dat gelul over toeval geloofde. Wat betekent dat? Wat zegt dat over mij?

MUG – Dat je een romanticus bent.

ALEX – Dat ik een sukkel ben.

MUG – Een naïeve romanticus.

ALEX – Een domme sukkel. Ik vermoedde het al een tijdje en nu weet ik het zeker.

[Hij huilt. Dan ziet hij de stofzuiger.]

ALEX – Wat is dat voor stofzuiger?

MUG – Een experimentje, maar ik wil er van af. Wil je hem hebben?

ALEX – Hoe moet je dan stofzuigen?

MUG – Ik heb er nooit stof mee gezogen.

ALEX – Wat heb je er dan mee gezogen?

MUG – Als je het eenmaal gewend bent is het net of je ‘m in een vrouw steekt.

[Mug biedt hem de stofzuiger aan. Alex staat perplex.]

ALEX – *[vol minachting]* Denk je dat ik zo wanhopig ben? *[Hij breekt.]* Jezus, ik ben zo wanhopig. *[hij pakt de hand van Mug alsof hij een kind is.]* Weet je, toen dat gebeurde met die telefooncel... toen ik Janna ontmoette, het was zo'n toeval dat het wel een wonder leek. Het kon niet anders. Ik werd er zowat religieus van... ja, ik weet wel dat de wereld barst van de gekken zoals jij en Peter, maar opeens had ik het gevoel dat er tussen al die rotzooi kleine eilandjes van gelukkig toeval waren. Momenten waarin iets of iemand ingrijpt in ons leven en ons op het juiste spoor zet. Dat dacht ik. Dat geloofde ik. Nu weet ik niet meer wat ik moet geloven. Wat denk jij? *[Hij bestudeert de stofzuiger.]*

MUG – Dat moet je mij niet vragen. Alle vrouwen die ik ooit ben tegengekomen waren ontrouwe leugenaars die dingen naar me gooiden.

ALEX – Ja, maar moet je jezelf nu eens zien. Toen je met Eva uit begon te gaan dacht ik dat je compleet was doorgedraaid. Ik bedoel, gewone mensen doen het niet met etalagepoppen, of wel? Laat staan dat ze ze meenemen naar feestjes. Ik dacht echt dat jij in een inrichting zou belanden.

MUG – Ja, het zal best een beetje vreemd over zijn gekomen.

ALEX – Nogal ja, maar nu zie ik wat je ermee bereikt hebt. Je hebt een geweldige relatie. Het was een gewaagd experiment, maar het heeft zich uitbetaald. Eén puntje voor jou!

MUG – Tja...

ALEX – Dus ze zijn er wel, die kleine eilandjes van gelukkig toeval.

MUG – Misschien was jouw kleine eilandje niet toen je haar hebt ontmoet, maar toen ze je dumpte.

[Alex denkt hier over na.]

ALEX – Jaja. *[stilte]* Zou ik die stofzuiger van je mogen lenen?

MUG – Neem maar, ik heb hem niet meer nodig.

ALEX – Dank je.

[In de inrichting. Moeder zit in haar pyjama. Mug, Eva, Peter en Vader op. Ze hebben allemaal een potje of een fles of iets mee – mineraalwater, ingemaakt fruit, Vader

heeft waarschijnlijk een fles bier bij zich, omdat je daar in een inrichting moeilijk aan komt. Peter heeft het bloed meegenomen.]

MOEDER – Het spijt me wat er gebeurd is. Ik kon er niets aan doen.

VADER – We hebben wat houdbaarheden voor je meegenomen.

MOEDER – Dat is lief, dank jullie wel.

PETER – Ik heb je bloed meegenomen.

MOEDER – Waarom fluister je?

PETER – Sorry. Hoe heb je het hier?

MOEDER – Goed hoor. Niemand hier verwacht advies van me. Niemand verwacht dat ik ook maar iets verstandigs zeg. Dat dat bevalt me wel. Ik heb natuurlijk wel zo mijn ups en downs. Soms wordt ik zo vreselijk depressief dat ik uit het raam wil springen of een hand vol pillen wil slikken. Maar zo voelde ik me ook toen ik nog normaal was. Voor de rest is het hier wel prettig.

PETER – Dit is Eva.

EVA – Hoe maakt u het.

MOEDER – Aangenaam. Ik ben de moeder van Peter. Ik was relatief normaal, maar toen knapte er iets en nu ben ik gek. Je lijkt me aardig.

EVA – Dank u.

MOEDER – Wat doe je?

EVA – Ik was een etalagepop in een warenhuis.

MOEDER – Echt waar? Welk?

EVA – C&A. Bij de vrouwenmode.

MOEDER – Trokken ze je kleren aan?

EVA – Ja.

MOEDER – Hoe voelde dat?

EVA – Ik kan me er eigenlijk niet zoveel meer van herinneren. En toen heeft hij me gekocht [*ze bedoelt Mug*]. We kregen iets met elkaar toen ik nog een etalagepop was. En daarna kwam ik tot leven.

MUG – Ze heeft me gered.

EVA – Hij dacht dat vrouwen engelen waren.

MUG – Maar dat zijn ze niet. Niet de vrouwen waar ik mee omging.

PETER – Wat waren die dan?

MUG – Gewoon, vrouwen.

PETER – Echt? Dat is nou nooit bij me opgekomen.

MOEDER – En zijn jullie gelukkig samen?

MUG – Ja. Het is een wonder. Wat begon als een seksuele afwijking, ging over in liefde. Dat is betrekkelijk zeldzaam.

MOEDER – Grappig dat je dat zegt. Bij ons was het andersom. Wat als liefde is begonnen, ging over in een seksuele afwijking.

VADER – Ik wilde je alleen even zeggen dat ik vind dat wij een goede relatie hebben.

MOEDER – Ja. Wij hebben een goede relatie.

VADER – Ik hou van je.

MOEDER – Dat hoef je niet te zeggen als het niet waar is.

VADER – Maar het is wel waar.

MOEDER – Wat ben je onrustig. Heb je haast?

VADER – Ik heb een optreden

MOEDER – Wat voor optreden?

VADER – Nou ja, niet echt een optreden. Ik doe de bulletins.

MOEDER – Wat, die ouwe weekbulletins?

VADER – Ja. Op de een of andere manier heeft de media er lucht van gekregen. Ik krijg zoveel aanbiedingen dat ik ze af moet slaan.

MOEDER – Ik wil je graag eens horen.

VADER – Ze zouden je nooit binnen laten.

MOEDER – Doe er nu dan eentje.

VADER – Is dat niet een beetje ongepast?

MOEDER – Een korte maar...

[Vader denkt er over na, begint dan voor te dragen. In tegenstelling tot zijn eerste voordacht, worden zijn woorden nu begeleidt door andere muziek – iets meer in de stijl van Jocelyn Pook¹ – het lijkt of zijn woorden een nieuwe betekenis krijgen.]

VADER – *[draagt voor]* De feestelijk versierde stad Maravská Haná heeft haar heldhaftige arbeiders geëerd, vanwege hun grote verdiensten voor de partij, de regering en het gehele volk. De intocht van de eregasten werd door de massa begroet met een staande ovatie die minutenlang aanhield. Op het hoofdpodium stonden Presidium lid en Voorzitter van de Federale Assemblage Aloïs Indra, alsook de Secretaris-Generaal van de Regionale Afdeling Zuid Moravië van de Communistische Partij van Tsjecho-Slowakije Mirko Mamula...

MOEDER – Nee, Mamula was van Noord Moravië.

VADER – Sorry, zei ik zuid? Dat doe ik anders nooit. Dank je. *[gaat door.]*... Secretaris-Generaal van de Regionale Afdeling Noord Moravië van de Communistische Partij van Tsjecho-Slowakije Mirko Mamula en de speciale ambassadeur van de Sovjet-Unie in de Communistische Partij van Tsjecho-Slowakije Vassili Vassiljewitsch Mazkjewitsch...

[Moeder kijkt liefdevol naar hem op en grijpt zijn hand vast. DONKERSLAG.]

[Peter, in de inrichting, krabbelt gedichten op de muur. Janna op, ze draagt een televisie. Ze kijkt naar Peter.]

JANNA – Weet je nog dat je me midden in de nacht belde vanwege dat dekbed en dat je wilde dat ik je hand vast kwam houden? Nou, hier ben ik...

[Peter houdt even op met schrijven, gaat dan weer door.]

JANNA – Als je het gevoel hebt dat er vreemde dingen om je heen gebeuren, dan ben ik er voor je.

PETER – Niet om me heen. In me. Het ligt aan mij.

JANNA – Nee, het ligt niet aan jou.

PETER – Weet je dan niet wat er aan de hand is in Tsjetsjenië?

JANNA – Ik ben bang Peter.

PETER – Ik ben ook bang.

JANNA – Ja, maar ik ben bang dat je jezelf iets aan gaat doen.

PETER – Dat hoeft niet.

¹ Engelse componiste. Ze schrijft onder andere voor theater, film en dans. Zij heeft de muziek geschreven voor de 'gemaskerd bal'-scène uit Eyes Wide Shut.

JANNA – Ik ben het toch.

PETER – Wat denk je dat ik moet doen?

[Janna begint het bed te verplaatsen.]

JANNA – Je kan beginnen door je normaal te gedragen. Die krantenknipsels de deur uit te doen, nieuwe schoenen te kopen, af en toe televisie te kijken. Of naar muziek luisteren. En ik zal er voor je zijn als je me nodig hebt. Je wil toch niet in een inrichting terecht komen?

[Peter denkt hier over na. Hij gaat naar Janna. Hij komt naast haar zitten, maar raakt haar niet aan. Ze kijken naar de televisie.]

PETER – Waarom heb ik eigenlijk geen televisie?

JANNA – Die heb je uit het raam gegooid.

PETER – Echt waar? Waarom?

JANNA – Je was bang dat je ernaar zou gaan kijken.

PETER – Ben ik daar nu niet bang voor?

JANNA – Nee.

PETER – Ik ben niet bang?

JANNA – Nee, je bent niet bang. Alles komt goed...

[Een stem komt uit de televisie.]

STEM – Vannacht heeft een onbekende man brand gesticht in het Hilton Hotel. Het vuur wist zich via de liftschacht over verscheidene verdiepingen te verspreiden ...

PETER – Dus dat was het...

STEM – De brand heeft geen mensenlevens geëist, maar de schade loopt in de miljoenen.

[MUZIEK. JOERIE komt op en steekt het podium in brand. Vlammen wakkeren op rond Peter en Janna. Alle vrouwen die in het stuk hebben gespeeld dansen op het podium de Dans van de Verlaten Indiaan. Joerie verlaat het podium, hoestend en stikkend. Janna gaat ook af. Dan wordt alles langzaam stil en is Peter alleen, omringd door de smeulende resten van het 'hotel'. Hij veegt asvlokken op, etc. Peters baas op.]

BAAS – Meneer Brodski, heeft u een moment? *[stilte]* Vind u het prettig om hier te werken?

PETER – Ja.

BAAS – En de werktijden komen u goed uit?

PETER – Ja.

BAAS – Waarom dient u dan uw ontslag in? Heeft u iets beters gevonden?

PETER – Ik wil gedichten schrijven.

[*Zijn baas is niet overtuigd.*]

BAAS – Bent u dichter?

PETER – Ik heb geprobeerd een normaal leven te leiden, maar het is me niet gelukt. Het is alleen een lange, pijnlijke worsteling geweest. Nu wil ik me laten inspireren door alles wat er om me heen gebeurt. Iedereen die ik ontmoet wordt een gedicht.

BAAS – Jaja.

PETER – Ik heb al een paar ideeën. “Muziek in een Brandende Lift op de Zeventiende Verdieping van het Hilton”. “Van Verdriet Waanzinnig Geworden Vrouw Belt de Telefooncel voor haar Huis”. “Mijn Vader Trekt Na Veertig Jaar Huwelijk De Kleren Van Zijn Vrouw, Die Mijn Moeder Is, Aan”. Ik heb er ook een over u.

BAAS – Over mij?

PETER – Ja. Het heet “De Baas Die Op Jonge Jongetjes Viel, maar Ze Nergens Toe Dwong. Hij Vond Ze Alleen Leuk... [*de baas schudt zijn hoofd en glimlacht*] ...en hij Schudde Zijn Hoofd en Glimlachte... en Vertelde Het aan Iedereen.”

BAAS – Ik weet niet of een gedicht zo'n lange titel kan hebben.

PETER – Natuurlijk kan dat wel.

BAAS – Als u het zegt. Laat me weten wanneer het af is.

[*Ze schudden elkaar de hand. Baas af. Peter is alleen. Hij pakt de doos met knipsels en strooit het leeg. In de doos stopt hij verschillende objecten die hij in de loop van het stuk verzameld heeft: De wc-rol met het gedicht van Mug, een buisje met het bloed van zijn moeder, het kinderschrift met de lijst van omgelegde politici, Joerie's aantekeningen van De Dingen Die Mannen Doen Om Een Vrouw Te Houden. Hij schrijft een adres op de doos en klimt er dan in. Hij vouwt de boos dicht. Zijn handen verschijnen uit de gaten in de zijkant van de doos, hij heeft een rol tape vast en hij rolt de tape uit over de doos. Dan trekt hij zijn handen terug en doet de gaten dicht.*]

[*Twee postbodes op.*]

POSTBODE 1 – Hallo, is daar iemand? [*stilte*] Dit zal het wel zijn.

[Ze proberen de doos op te tillen.]

POSTBODE 2 – Christus die is zwaar.

POSTBODE 1 – Godsamme, wat zit daar nou weer in. Kokosnoten, of wat? Die zijn verrot voor ze aankomen.

POSTBODE 2 – *[kijkt naar het adres]* Vreemd adres ook. Tsjetsjenië...

POSTBODE 1 – Jaja, kokosnoten voor Tsjetsjenië... wat maakt het ook uit. Kom.

[Ze tillen het verrassend zware pakje met het vreemde adres af.]

DONKERSLAG

EINDE

EEN AANTAL OPMERKINGEN BIJ DE VERTALING.

1

Ik heb ervoor gekozen tijd en plaats van handeling te handhaven. Dat wil dus zeggen dat het stuk zich in Praag afspeelt, in het heden. Een heden met een communistisch verleden, wat nogal van ons recente verleden afwijkt. Dit verleden is vooral belangrijk voor de rol van VADER, die immers de wekelijkse bulletins voorlas van het communistische regime. Ik denk dat het stuk genoeg aanknopingspunten heeft met ons en met ons heden dat dit de toeschouwer niet in de weg hoeft te zitten. Ik heb, waar mogelijk, een aantal verwijzingen naar het communisme en de plaats van handeling algemener gemaakt, maar dit kan niet voor het gehele stuk zonder de rol van vooral de vader aan te tasten. Een aantal voorbeelden:

In de scène waarin Sylvia begint met het kleien van een buste van vader, vertelt hij over hoe hun land beroemd is om hun glas. Voor een Tsjech zal deze passage, met het bekende Boheemse kristal in het achterhoofd, een duidelijkere betekenis en een grotere lading hebben dan voor een Nederlander. Toch denk ik dat het gedeelte ook opgevat kan worden als het nostalgische verlangen van een wat oudere man naar een voorgoed voorbij verleden, zeker omdat er niet in directe bewoordingen gerefereerd wordt aan Boheems kristal. Dat is wel anders in zijn verhaal over de euroflessen en de Tsjechische bierflessen. Dit verhaal gaat, maar dan iets anders, ook voor Nederland op. Het zogenaamde pijpje is al lang gestandaardiseerd, toch stappen de laatste jaren veel brouwers weer over op hun eigen fles. Grolsch doet dat bijvoorbeeld al jaren met de beugel. De impact van de invoering van de Europese standaardflessen is, naar vaders verhaal te oordelen, echter fundamenteel anders geweest in Tsjechië als in Nederland.

De enige plek in de tekst waar de stad Praag letterlijk wordt genoemd, is waar Mug fantaseert over de krantenkoppen die er na zijn noodlottige ongeval zullen verschijnen.

Joerie vertelt over hoe je vroeger een vrouw kon krijgen door een dissident te zijn onder het communisme. Ik heb dit vertaald met hoe je een vrouw kon krijgen door tegen het systeem te zijn in de jaren tachtig. Dat heeft zowel de betekenis van het oorspronkelijke stuk, als een dubbele betekenis van ons 'tegen het systeem'-zijn in de jaren tachtig. Die dubbelheid kan zichzelf ook nog eens tegen spreken, wat ik wel een mooie bijkomstigheid vind.

Als ze moeder vinden, is dat in de oorspronkelijke tekst op het Wenceslas-plein (een centraal plein in Praag). Ik heb daarvan gemaakt dat ze haar op straat hebben gevonden, omdat de toeschouwer volgens mij even mee moet in het gesprek tussen vader en zoon en niet afgeleid moet worden met geografische eigenaardigheden.

De stem op de televisie heeft het in het origineel over een schade van miljoenen kronen. Ik heb hiervan gemaakt dat de schade in de miljoenen loopt.

2

Het is niet verwonderlijk dat er in een stuk met zo'n titel vaak gerefereerd wordt aan de geestelijke toestand van de personages. Al turvend kom ik tot de ruwe schatting van zo'n honderd maal het gebruik van woorden als gek, apart, vreemd, idioot, raar, dement, Alzheimer, Parkinson, over de rand, doorgedraaid, geschift, gesticht, inrichting, niet lekker in het hoofd, waanzinnig, hysterisch, ver heen, (al dan niet) normaal en (al dan niet) gewoon. Vaak bezweren de personages dat ze toch niet gek zijn, minstens even vaak verwijten ze een ander personage van de pot gerukt te zijn.

3 KNOFLÍKÁŘI

KNOFLÍKÁŘI (*De Knopelaars*) is een film van Zelenka uit 1997. Een interessante scène is de scène tussen een therapeut en zijn cliënt, waar het thema van 'zich in iemand verplaatsen' door iemands kleren aan te trekken al voorkomt. Sowieso zijn er veel parallellen tussen deze film en *Gevallen van Alledaagse Waanzin* te trekken.

Beschavingspatronen

[De therapeut spuit ademverfrisser in zijn mond.]

Cliënt – Toen ik vanochtend wakker werd, kon ik helemaal niet opstaan.

[Therapeut kijkt geërgerd.]

Cliënt – Ik lag naar het plafond te staren. Toen zag ik haar bed en ging erin liggen omdat ik dacht dat ik haar zo beter zou kunnen begrijpen, me in haar verplaatsen, waarom ze me heeft verlaten. Maar het lukte niet. Toen ging ik terug naar mijn eigen bed...

Therapeut – Wanneer heeft u voor het laatst uw haar gekamd?

Cliënt – Toen dacht ik dat als ik haar kleren aan zou trekken, ik me misschien beter in haar zou kunnen verplaatsen.

Therapeut – Wanneer heeft u voor het laatst uw haar gekamd?

Cliënt – Dus dat heb ik geprobeerd, maar dat werkte ook niet...

[De therapeut slaat op zijn knie.]

Therapeut – Wanneer heeft u voor het laatst uw haar gewassen?

Cliënt – Pfoeh...

Therapeut – Poetst u uw tanden eigenlijk?

[De cliënt knikt. Schudt zijn hoofd.]

Therapeut – Meteen toen u binnen kwam merkte ik dat uw handen vies waren. U wast uw handen niet eens, nietwaar?

Cliënt – Dat doe ik wel.

[De therapeut spuit, weer, ademverfrisser in zijn mond. Hij loopt naar de badkamer, opent de deur.]

Therapeut – Ga ze maar wassen.

[De scène wordt onderbroken door een andere scène, gaat daarna door.]

Cliënt – *[Zingt. Tijdens het nummer begint de therapeut steeds geërgerder te kijken]*
...mijn ziel heeft verdriet en ik vervloek liefde... ik ben verlaten, zo alleen, alleen en ik weet helaal niet waarom je weg van me ging, waarom je zo slecht bent, zo slecht, slecht, we hebben geen tijd en kracht, geen kracht meer, geen kracht en tijd meer...

[De therapeut staat op en pakt de gitaar van de cliënt af, zet hem weg.]

Therapeut – We weten allebei heel goed wat uw probleem is, heer doctor. U bent een aardige man, maar ook heel zwak...

[De cliënt knikt.]

Therapeut – ...en eerlijk gezegd kunt u daar niet zo veel aan doen. Daarom heeft uw vrouw u verlaten. Ik koester geen illusie dat u opeens een praktische of ambitieuze man wordt. Maar u kunt één ding wel voor elkaar krijgen; toewerken naar een vast levensritme. Begin met u fatsoenlijk te kleden en dagelijks hygiënisch te verzorgen...

Cliënt – Ik was me wel...

Therapeut – ...werk naar een “beschavingspatroon” toe.

Cliënt – ...soms was ik me 's avonds wel...

Therapeut – *[zucht]* Niet soms, u moet u regelmatig wassen. Weet u hoe de Engelsen de gevangenkampen hebben overleefd? Ze poetsten elke dag hun tanden en schoenen. En twee keer per dag streken ze hun overhemden.

Cliënt – Is dat niet te vaak?

Therapeut – *[hij verliest zijn geduld]* Natuurlijk. Maar daardoor werden ze mentaal zo sterk dat ze de oorlog hebben overleefd.

Cliënt – Maar ik ben niet in oorlog.

Therapeut – O nee? U bent wel in oorlog. We voeren allemaal oorlog, figuurlijk gesproken. Niemand van ons weet wat het leven voor ons in petto heeft. Of uw vrouw u verlaat, of uw kind onder een auto komt. *[hij doet zijn jasje aan.]* Ik weet het ook niet. Hoe zou ik dat kunnen weten. Maar iedereen kan zijn schoenen poetsen. Daarom moet u geloven dat als u dagelijks uw tanden en schoenen poetst u een redelijk tevreden leven kunt leiden.

Cliënt – Ik denk niet dat dat waar is.

Therapeut – Natuurlijk niet. Maar nu heeft u niets aan de waarheid. Uw enige kans is een leugentje om bestwil te accepteren om u voor de ondergang te behoeden

Cliënt – Ondergang?

Therapeut – Zo moet u uw haar kammen.

[Hij pakt een kam uit zijn jasje, kamt zijn haar, blaast op de kam, veegt de kam aan zijn jasje af.]

Therapeut – Elke keer dat u deze beweging maakt voelt u zich als herboren. Is dat duidelijk?

[De therapeut wil hem de kam geven.]

Therapeut – U moet hij het begin beginnen, het vlammetje van het beschavingspatroon in u brandend krijgen.

[De therapeut kamt het haar van de cliënt, blaast op de kam, veegt de kam af aan het jasje van de cliënt.]

Therapeut – Anders gaat u aan deze gekke wereld ten onder.

[einde scène]

THE GIFT – THE VELVET UNDERGROUND

Waldo Jeffers had reached his limit. It was now mid-August which meant that he had been separated from Marsha for more than two months. Two months, and all he had to show were three dog-eared letters and two very expensive long-distance phone calls. True, when school had ended and she'd returned to Wisconsin and he to Locust, Pennsylvania she had sworn to maintain a certain fidelity. She would date occasionally, but merely as amusement. She would remain faithful. But lately Waldo had begun to worry. He had trouble sleeping at night and when he did, he had horrible dreams. He lay awake at night, tossing and turning underneath his printed quilt protector, tears welling in his eyes. As he pictured Marsha, her sworn vows overcome by liquor and the smooth soothing of some Neanderthal, Finally submitting to the final caresses of sexual oblivion. It was more than the human mind could bear.

Visions of Marsha's faithlessness haunted him. Daytime fantasies of sexual abandon permeated his thoughts. And the thing was, they wouldn't understand who she really was. He, Waldo, alone, understood this. He had intuitively grasped every nook and cranny of her psyche. He had made her smile, and she needed him, and he wasn't there. (Awww.)

The idea came to him on the Thursday before the Mummers Parade was scheduled to appear. He had just finished mowing and edging the Edelsons lawn for a dollar-fifty and had checked the mailbox to see if there was at least a word from Marsha. There was nothing more than a circular form the Amalgamated Aluminum Company of America inquiring into his awning needs. At least they cared enough to write.

It was a New York company. You could go anywhere in the mails. Then it struck him: he didn't have enough money to go to Wisconsin in the accepted fashion, true, but why not mail himself? It was absurdly simple. He would ship himself parcel post special delivery. The next day Waldo went to the supermarket to purchase the necessary equipment. He bought masking tape, a staple gun and a medium sized cardboard box, just right for a person of his build. He judged that with a minimum of jostling he could ride quite comfortably. A few airholes, some water, a selection of midnight snacks, and it would probably be as good as going tourist.

By Friday afternoon, Waldo was set. He was thoroughly packed and the post office had agreed to pick him up at three o'clock. He'd marked the package "FRAGILE" and as he sat curled up inside, resting in the foam rubber cushioning he'd thoughtfully included, he tried to picture the look of awe and happiness on Marsha's face as she opened the door, saw the package, tipped the deliverer, and then opened it to see her Waldo finally there in person. She would kiss him, and then maybe they could see a movie. If he'd only thought of this before. Suddenly rough hands gripped his package and he felt himself borne up. He landed with a thud in a truck and then he was off.

Marsha Bronson had just finished setting her hair. It had been a very rough weekend. She had to remember not to drink like that. Bill had been nice about it though. After it was over he'd said that he still respected her and, after all, it was certainly the way of nature and even though no, he didn't love her, he did feel an affection for her. And after all, they were grown adults. Oh, what Bill could teach Waldo -- but that seemed many years ago. Sheila Klein, her very, very best friend walked in through the porch screen door into the kitchen. "Oh God, it's absolutely maudlin outside." "Ugh, I know what you mean, I feel all icky." Marsha tightened the belt on her cotton robe with the silk outer edge. Sheila ran her finger over some salt grains on the kitchen table, licked her finger and made a face. "I'm supposed to be taking these salt pills, but," she wrinkled her nose, "they make me feel like throwing up." Marsha started to pat herself under the chin, an exercise she'd seen on television. "God, don't even talk about that." She got up from the table and went to the sink where she picked up a bottle of pink and blue vitamins. "Want one? Supposed to be better than steak." And attempted to touch her knees. "I don't think I'll ever touch a daiquiri again." She gave up and sat down, this time nearer the small table that supported the telephone. "Maybe Bill'll call," she said to Sheila's glance. Sheila nibbled on a cuticle. "After last night, I thought maybe you'd be

through with him." "I know what you mean. My God, he was like an octopus. Hands all over the place." She gestured, raising her arms upward in defense. "The thing is after a while, you get tired of fighting with him, you know, and after all he didn't really do anything Friday and Saturday so I kind of owed it to him, you know what I mean." She started to scratch. Sheila was giggling with her hand over her mouth. "I'll tell you, I felt the same way, and even after a while," she bent forward in a whisper, "I wanted to," and now she was laughing very loudly.

It was at this point that Mr. Jameson of the Clarence Darrow Post Office rang the door bell of the large stucco colored frame house. When Marsha Bronson opened the door, he helped her carry the package in. He had his yellow and his green slips of paper signed and left with a fifteen-cent tip that Marsha had gotten out of her mothers small beige pocket book in the den. "What do you think it is?" Sheila asked. Marsha stood with her arms folded behind her back. She stared at the brown cardboard carton that sat in the middle of the living room. "I don't know."

Inside the package Waldo quivered with excitement as he listened to the muffled voices. Sheila ran her fingernail over the masking tape that ran down the center of the carton. "Why don't you look at the return address and see who it is from?" Waldo felt his heart beating. He could feel the vibrating footsteps. It would be soon. Marsha walked around the carton and read the ink-scratched label. "Ugh, God, it's from Waldo!" "That schmuck," said Sheila. Waldo trembled with expectation. "Well, you might as well open it," said Sheila. Both of them tried to lift the stapled flap.

"Ahh, shit," said Marsha groaning. "He must have nailed it shut." They tugged at the flap again. "My God, you need a power drill to get this thing opened." They pulled again. "You can't get a grip!" They both stood still, breathing heavily. "Why don't you get the scissors," said Sheila. Marsha ran into the kitchen, but all she could find was a little sewing scissor. Then she remembered that her father kept a collection of tools in the basement. She ran downstairs and when she came back, she had a large sheet-metal cutter in her hand. "This is the best I could find." She was very out of breath. "Here, you do it. I'm gonna die." She sank into a large fluffy couch and exhaled noisily. Sheila tried to make a slit between the masking tape and the end of the cardboard, but the blade was too big and there wasn't enough room. "Godamn this thing!" she said feeling very exasperated. Then, smiling, "I got an idea." "What?" said Marsha. "Just watch," said Sheila touching her finger to her head.

Inside the package, Waldo was so transfixed with excitement that he could barely breathe. His skin felt prickly from the heat and he could feel his heart beating in his throat. It would be soon. Sheila stood quite upright and walked around to the other side of the package. Then she sank down to her knees, grasped the cutter by both handles, took a deep breath and plunged the long blade through the middle of the package, through the middle of the masking tape, through the cardboard, through the cushioning and (thud) right through the center of Waldo Jeffers head, which split slightly and caused little rhythmic arcs of red to pulsate gently in the morning sun.